

Urząd Regulacji
Energetyki

01

2010

NR 1 (69) 4 stycznia 2010 ISSN 1506-090X cena 15 zł

BIULETYN

URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI

w numerze m.in.:

Europejski konkurencyjny rynek gazu

Wdrożenie pakietu energetyczno-klimatycznego
a przedsiębiorstwa ciepłownicze

SOB w energetyce
na przykładzie Fortum Częstochowa SA

Systemy inteligentnego opomiarowania
a ochrona danych osobowych

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy!

Tradycyjnie już, gdy wskazówki zegara po wybiciu północy przenoszą nas w kolejny Rok, mam przyjemność złożyć wszystkim Państwu życzenia Noworoczne.

I tym razem, w Nowym 2010 Roku, życzę Państwu zdrowia, szczęścia, pomyślności i pogody ducha. Aby od stycznia aż do grudnia spełniały się Państwa wszystkie marzenia, te duże i te całkiem małe, a na polu zawodowym aby dominowały wyłącznie sukcesy oraz satysfakcja.

Oby ten nadchodzący Rok był pełen optymizmu i pozytywnej energii, dającej siły do tworzenia i realizacji nowych pomysłów, czego Drogim Czytelnikom z całego serca życzę.

Mariusz Maciej Swora

Mariusz Swora
Prezes

Urzędu Regulacji Energetyki

BIULETYN

URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI

SPIS TREŚCI

- 2 Nowe możliwości handlu gazem ziemnym w Europie
- 5 Pakiet energetyczno-klimatyczny a kształtowanie taryf dla ciepła
- 11 Społeczna Odpowiedzialność Biznesu w energetyce – jak to działa? Przykład Fortum Częstochowa SA
- 20 Ochrona danych osobowych a systemy inteligentnych sieci
- 25 Komunikat Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr 20/2009 w sprawie stawek opłaty przejściowej na rok 2010

Szanowni Czytelnicy,
z początkiem października 2009 r. w Niemczech rozpoczęła działalność internetowa platforma wymiany handlowej Gaspool, której głównym zadaniem jest wykreowanie nowego miejsca handlu gazem w Europie. Zatem „Stworzenie jednolitego, europejskiego i konkurencyjnego rynku gazu nie jest „idea fix”, do której dążenie – natrafiając na bariery nie do pokonania – skazane jest na porażkę. Możliwość realnej wymiany handlowej w sektorze gazu ziemnego na zasadach komercyjnych jest faktem bezspornym”. Obszerne informacje dotyczące nowych możliwości handlu na europejskim rynku gazu, w tym usługi realizowane przez Gaspool, przedstawia w swoim artykule Marcin Ciszewski.

Jednym z celów Unii Europejskiej jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. W 2007 r. Rada Europejska przyjęła zobowiązania dotyczące m.in. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu i zwiększenia efektywności energetycznej, a w grudniu 2008 r. przyjęto Pakiet energetyczno-klimatyczny – zespół wspólnotowych rozwiązań prawnych stanowiący kompleksowe podejście do zarządzania emisjami gazów cieplarnianych w UE. O tym, jak wdrożenie pakietu energetyczno-klimatycznego wpłynie na przedsiębiorstwa ciepłownicze w Polsce, a przede wszystkim jak odbije się to na kształtowaniu taryf dla ciepła, pisze Paweł Bogusławski.

W bieżącym numerze Biuletynu zachęcamy także Państwa do zapoznania się z artykułem Anety Herbuś, która przybliży jedno z przedsiębiorstw energetycznych – Fortum Częstochowa SA, jako firmę z branży energetycznej uwzględniającą w swoich misjach działania z zakresu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu. Autorka podaje kluczowe założenia przedsiębiorstwa warunkujące działania realizowane w obszarach prospołecznym i proekologicznym. Mamy nadzieję, że artykuł ten zapoczątkuje kolejne publikacje podające przykłady dobrych praktyk SOB w energetyce.

Wprowadzenie systemów inteligentnego opomiarowania wydaje się już nieuniknione. Rozwój inteligentnych sieci staje się priorytetem dla wielu państw europejskich – postanowienia trzeciego pakietu liberalizacyjnego zobowiązały państwa członkowskie by, po dokonaniu analizy ekonomicznej, do 2020 r. wyposażyły 80% odbiorców końcowych w inteligentne liczniki zużycia energii. Wachlarz korzyści wynikających z wprowadzenia tych systemów jest spory i niezaprzeczalny, ale przy okazji warto zwrócić uwagę na fakt, że „niewłaściwie wdrożone systemy inteligentnego opomiarowania mogą rodzić zagrożenia dla ochrony praw i wolności obywateli”. Robert Zajdler przybliży Państwu w swoim materiale zagrożenia mogące wynikać z inteligentnego opomiarowania, zarówno te o charakterze technicznym, jak i wynikające z konieczności realizacji prawnie chronionych interesów odbiorców.

Zainteresowanych decyzjami w sprawie taryf dla ciepła, energii elektrycznej oraz paliw gazowych, a także koncesjami na wnioski, zmianami w decyzjach koncesyjnych oraz innymi decyzjami w sprawie koncesji, odsyłamy do naszej stałej wkładki.

Redakcja

BIULETYN URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI

WYDAWCA Urząd Regulacji Energetyki **ADRES REDAKCJI** 00-872 Warszawa, ul. Chłodna 64, tel. (0-22) 661 62 22, faks: (0-22) 661 62 24

ŁAMANIE, DRUK, KOLPORTAŻ PWP „Gryf” SA, 06-400 Ciechanów, ul. Sienkiewicza 51, tel. (0-23) 672 32 83. Oddano do druku 21 grudnia 2009 r.

Nakład: 1230 egz. ISSN 1506-090X Cena 15 zł (w tym 0% VAT) **FOTO** materiały fotograficzne wykorzystano za zgodą właścicieli praw autorskich.

Informacji o warunkach prenumeraty udzielamy pod numerem tel. (0-22) 661 62 22 **NUMER KONTA BANKOWEGO** do wpłat za prenumeratę: NBP 0/0 Warszawa 581010100028732231000000, Urząd Regulacji Energetyki (Biuletyn URE) www.ure.gov.pl

Nota copyright © do artykułów zamieszczonych w Biuletynie Urzędu Regulacji Energetyki przysługują autorom tych artykułów.

Nowe możliwości handlu gazem ziemnym w Europie

Maciej Arkadiusz Ciszewski

Stworzenie jednolitego, europejskiego i konkurencyjnego rynku gazu nie jest „idea fix”, do której dążenie – natrafiając na bariery nie do pokonania – skazane jest na porażkę. Możliwość realnej wymiany handlowej w sektorze gazu ziemnego na zasadach komercyjnych jest faktem bezspornym. Potwierdzeniem tego jest utworzona w Niemczech internetowa platforma wymiany handlowej – Gaspool, która rozpoczęła swoją działalność 1 października 2009 r. Udziałowcami tego nowoutworzonego podmiotu jest czterech niemieckich operatorów systemów przesyłowych: DONG Energy Pipelines, Gasunie Deutschland Transport Services, ONTRAS – VNG Gastransport i Wingas Transport, z którymi w zakresie obszarów rynkowych współpracuje StatoilHydro Deutschland. Zawarcie przez nich umów o współpracy w zakresie obszarów rynkowych oraz powołanie wspólnej spółki dało podstawę do rozpoczęcia działalności przez Gaspool. Mianem Gaspool określa się zarówno nowoutworzoną spółkę, jak i obszar rynkowy powstały w związku z podjętą współpracą międzyoperatorską.

Głównym celem przedsięwzięcia jest stworzenie nowego miejsca handlu gazem w Europie. Zakłada się, że podjęcie współpracy międzyoperatorskiej ułatwi przesył gazu pomiędzy obszarami obsługiwanymi przez różnych operatorów i tym samym wpłynie na poprawę możliwości handlu gazem w regionie. Do sieci operatorów uczestniczących w porozumieniu przyłączonych jest około 300 systemów dystrybucyjnych, zlokalizowanych niemal w całych Niemczech. Odbiorcy przyłączeni do tych sieci po utworzeniu Gaspoolu uzyskali dostęp do spójnego rynku, na którym obowiązują zuniifikowane zasady handlu gazem i funkcjonuje większa liczba sprzedawców. Działanie uczestników rynku w większym obszarze przekłada się zatem na dostęp do szerszej oferty rynkowej. Fakt ten odnotowany został przez Europejską Giełdę Energii w Lipsku (ang. *European Energy Exchange*, EEX), która równocześnie z powstaniem Gaspoolu rozpoczęła obrót gazem w tym obszarze rynkowym. Od momentu uruchomienia platformy Gaspoolu obszar działalności handlowej gazem zdecydowanie się zwielokrotnił, umożliwiając realizację dostaw gazu sprzedawanego na EEX do odbiorców zlokalizowanych w gra-

nicach Gaspoolu¹⁾ (rys. 1 – str. 3). Należy odnotować, że handel w Gaspoolu nie ogranicza się do giełdy – na rynku działają także brokerzy, którzy kojarzą strony transakcji. Umożliwia to zawarcie umów sprzedaży przez odbiorcę końcowego z dowolnym sprzedawcą działającym w tym obszarze rynkowym.

Z punktu widzenia przedsiębiorstw obrotu, rozszerzenie obszaru rynkowego nie tylko ułatwia sprzedaż gazu odbiorcom z terenu Gaspoolu, ale potencjalnie wpływa również na dostęp do międzynarodowych połączeń międzysystemowych, leżących w sąsiedztwie Gaspoolu, m.in. z Polską, Czechami, Danią, Holandią i Belgią.

Organizatorzy handlu przewidują, że rozpoczęcie działalności przez Gaspool zintensyfikuje konkurencję na niemieckim i europejskim rynku gazu. Obecnie na platformie zarejestrowanych jest ponad 180 podmiotów pełniących funkcję „managera grup bilansujących”. Są to zarówno niemieckie, jak i zagraniczne firmy obrotu gazem. 40 spośród nich dotychczas nie uczestniczyło w obrocie na żadnym z wcześniejszych obszarów rynkowych, zintegrowanych obecnie w ramach Gaspoolu. W powstaniu nowego obszaru handlowego upatrują one szansę na rozwój.

Stworzenie „jednolitego, europejskiego i konkurencyjnego rynku gazu nie jest „idea fix”

Usługi realizowane przez Gaspool

Obsługa przez Gaspool obszaru rynkowego, zgodnie z umowami międzyoperatorskimi, zawartymi

¹⁾ Dotychczas gaz ziemny sprzedawany za pośrednictwem Giełdy Energii w Lipsku mógł być przedmiotem dostaw w obszarze rynkowym wyznaczonym siecią operatora Gasunie Deutschland Services. Obecnie, po rozpoczęciu działalności Gaspoolu, nastąpiło rozszerzenie obszaru handlowego i dostawy mogą być realizowane, także na obszarze rynkowym Gaspoolu. Miało to istotny wpływ na wzrost ilości dokonywanych transakcji. Średni tygodniowy wolumen sprzedaży w miesiącu poprzedzającym uruchomienie Gaspoolu wynosił zaledwie 540 MWh, natomiast w październiku i listopadzie odpowiednio: 4 933 MWh i 2 820 MWh.

NOWE MOŻLIWOŚCI HANDLU GAZEM ZIEMNYM W EUROPIE

Rysunek 1. Kwartalny wolumen sprzedaży „spotowej” gazu ziemnego na Europejskiej Giełdzie Energii w Lipsku (Źródło: Europejska Giełda Energii – www.eex.com)

między poszczególnymi operatorami systemów przesyłowych, wymaga podejmowania przez spółkę następujących działań:

- zawierania umów na bilansowanie grupowe z podmiotami odpowiedzialnymi za bilansowanie każdej z tych grup,
- zarządzania grupami bilansującymi, rachunkami podgrup bilansujących i kontami sieciowymi,
- dostarczania i wykorzystywania energii bilansującej,
- wymiany danych z innymi operatorami sieciowymi i podgrupami odpowiedzialnymi za bilansowanie grupowe w zakresie alokacji, nominacji, itp.,
- wymiany handlowej gazu poprzez zarządzanie wirtualnym punktem wymiany gazu (ang. *hubem*), dla którego przykładowo zatwierdza nominacje.

W ten sposób Gaspool, zgodnie z Porozumieniem o Współpracy z Operatorami, wypełnia rolę „operatora sieciowego grupy bilansującej”. Istotnym jest, że Gaspool nie oferuje możliwości fizycznej alokacji na punktach wejścia i wyjścia, czy też składania nominacji gazu na tych punktach – nie jest zatem operatorem sieciowym (przesyłowym) dla punktów „wejścia i wyjścia”. W celu realizacji takich zadań wymagany jest kontakt z właściwymi operatorami punktów wejścia lub wyjścia tj. operatorami, którzy zawarli porozumienia operatorskie.

Gaspool prowadzi także – zgodnie z przyjętą przez przedsiębiorstwo nomenklaturą – tzw. kontrolę energii – wewnętrzną i zewnętrzną – (kontrola ilości gazu wyrażona w jednostkach energii), która odnosi się do bilansowania fizycznej różnicy pomiędzy ilością zatłoczonego gazu a gazu odebranego. Usługa taka jest realizowana codziennie na specjalnie utworzonej platformie informacyjnej.

Ponadto, Gaspool dokonuje tzw. kompensacji energii (ilości gazu) – oznacza to, że operator sieciowy grupy bilansującej jest zobowiązany wobec podmiotu odpowiedzialnego za obszar bilansowania do uiszczenia opłaty w wysokości drugiej w kolejności najniższej ceny referencyjnej, pomnożonej przez współczynnik 0,9 – o ile wartości (pomiaru) zatłaczania przekraczają wartości poboru (tzw. „negatywna energia wyrównawcza”). Podmiot odpowiedzialny za obszar bilansowania jest zobowiązany wobec operatora sieciowego do uiszczenia opłaty w wysokości drugiej, co do wysokości referencyjnej ceny zakupu, pomnożonej przez współczynnik 1,1, o ile wartości poboru przewyższają wartości zatłaczania (tzw. „pozytywna energia wyrównawcza”).

Jednocześnie, Gaspool określa ilość nadmiaru oraz niedoboru gazu. Różnica pomiędzy danymi dotyczącymi alokacji grup bilansujących a aktualnym poziomem zużycia gazu stanowi o nadmiarze lub niedoborze określonej ilości gazu. Ilość ta jest księgowana w cyklach miesięcznych, jako średnia arytmetyczna skompensowanej ceny energii „pozytywnej i negatywnej”.

W ramach prowadzonej działalności Gaspool prowadzi także – tzw. rozliczenie ilości różnicowych (różnica bilansowa) – co następuje comiesięcznie od 31 dnia roboczego po zakończeniu miesiąca gazowego. Jeżeli do tego czasu Gaspool nie otrzyma żadnych wiążących wartości pomiarowych, ma on prawo wystawić tymczasową fakturę na podstawie dostępnych wartości tymczasowych. Termin płatności wynosi 10 dni roboczych od daty otrzymania faktury. Po otrzymaniu wiążących wartości pomiarowych Gaspool skoryguje fakturę tymczasową. Nadpłaty są niezwłocznie zwracane przez Gaspool. Dopłaty należy dokonywać w ciągu 10 dni roboczych od daty otrzymania ostatecznej faktury.

Gaspool oferuje „on-line” po zarejestrowaniu się jako „użytkownik” na swojej stronie internetowej operatorom sieciowym i sprzedawcom gazu możliwość: zawierania kontraktów w ramach grupy bilansującej; zarządzania funkcjonującą grupą bilansującą; zakładania kont lub sub-kont bilansujących (księgowanie, fakturowanie), składania i przeglądania deklaracji bilansowych; a także przeglądania informacji o wielkościach alokowanych w ramach grupy bilansującej oraz nominowania ilości gazu w hubie Gaspoolu – będącym wirtualnym punktem wymiany handlowej.

Podsumowanie

Europejski rynek gazu wciąż poszukuje nowych rozwiązań dla „upłynnienia” przepływów paliwa gazowego. Uruchomienie internetowej platformy Gaspoolu oznacza utworzenie jednego spójnego obszaru rynkowego, w którym następuje sprzedaż gazu ziemnego. Umożliwia to zwiększenie dostępu do rynku odbiorcom i sprzedawcom zlokalizowanym na terenie Niemiec oraz innych krajów Wspólnoty. Niezwykle istotne w tym kontekście jest ujednolicenie procedur związanych z dostępem do sieci przesyłowych, szczególnie w przypadku przesyłania paliwa gazowego na duże odległości przez kilka systemów gazowniczych. Rozwiązania takie były tematem dyskusji i rozważań poruszanych w ramach Regionalnych Inicjatyw Gazowych ERGEG²⁾ (ang. European Regulators' Group for Electricity and Gas – *Regional Gas Initiatives*). Konsekwencją podjętych działań w celu harmonizacji rozwiązań ułatwiających użytkownikom sieci korzystanie z infrastruktury przesyłowej są wdrażane, u naszego zachodniego sąsiada, odpowiednie rozwiązania, m.in. w formie platformy Gaspoolu. Ponadto, zdaniem operatorów system regionalnego zarządzania sieciami przesyłowymi powinien uzyskać status ponad-regionalny i opierać się na już wypracowanych metodach stowarzyszenia *Gas Transmission Europe (GTE)*.

Stworzenie narzędzia, jakim jest platforma Gaspoolu ma zatem istotny wpływ na sposób funkcjonowania niemieckiego rynku gazu. W opinii europejskich ekspertów rynku gazu, Gaspool pozwala na uproszczenie procedur związanych ze sprzedażą i transportem gazu ziemnego oraz scala kilka systemów rynkowych. Jednocześnie usprawnia handel gazem ziemnym, umożliwiając dywersyfikację czy zbilansowanie chwilowych dysproporcji w swoim handlowym portfolio. W rezultacie po-

nad trzysta dystrybucyjnych sieci gazowych zlokalizowanych na terenie Niemiec zostaje zintegrowane w ramach jednego sprawnie zarządzanego organizmu. Otwiera to dostęp rynku i daje możliwość jego funkcjonowania na konkurencyjnych zasadach.

Zakłada się, że utworzenie Gaspoolu poprzez zwiększenie dostępu do konkurencyjnych ofert sprzedaży poprawi sytuację odbiorców końcowych, zarówno przemysłowych, jak i tych w gospodarstwach domowych.

Dodatkowo, przyjęte rozwiązanie nie wyklucza w przyszłości włączenia się do współpracy operatorów z innych państw członkowskich: Danii, Belgii, Holandii, Czech, a także Polski, oferując jednocześnie swoim użytkownikom dostęp on-line do połączeń międzysystemowych. Zacieśnianie współpracy pomiędzy operatorami, shipperami i użytkownikami w ramach powstałej platformy – obszaru handlowo-transportowego gazu ziemnego – postrzegane jest nie tylko jako promowanie konkurencji na niemieckim rynku gazu, ale także

Europejski rynek gazu wciąż poszukuje nowych rozwiązań dla „upłynnienia” przepływów paliwa gazowego

zwiększający bezpieczeństwo dostaw gazu w Niemczech. W tym kontekście niezwykle ważna dla Polski wydaje się większa integracja z sąsiednimi systemami przesyłu gazu ziemnego, stwarzająca możliwość wymiany handlowej gazu w całej Unii

Europejskiej. Trudno się zgodzić z poglądami, że połączeniami z systemem gazowym Niemiec lub Czech wpłynie do Polski gaz pochodzący wyłącznie z Rosji. Opinie te nie uwzględniają faktu, iż platforma Gaspoolu pozwala na dostęp do różnych ofert handlowych oraz gazu pochodzącego z różnych kierunków i źródeł, m.in. Norwegii, Holandii, Danii. W konsekwencji gaz staje się towarem wolnorynkowym, a o jego zakupie decydują czynniki czysto ekonomiczne.

²⁾ Geneza powstania *Regionalnych Inicjatyw Gazowych ERGEG* została przedstawiona w artykule Z. Janiszewskiej i P. Seleckiego pt. *Regionalne rynki gazu – nowe inicjatywy ERGEG*, Biuletyn URE nr 4/2006.

Maciej Arkadiusz Ciszewski
Departament Promowania Konkurencji URE

Pakiet energetyczno-klimatyczny a kształtowanie taryf dla ciepła

Paweł Bogusławski

Unia Europejska dążąc do osiągnięcia celów związanych z przeciwdziałaniem zmianom klimatu, poprzez Radę Europejską, w 2007 r. przyjęła następujące zobowiązania:

- do 2020 r. zredukować emisję gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z roku 1990,
- zwiększyć o 20% udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu w roku 2020,
- zwiększyć efektywność energetyczną o 20% w odniesieniu do prognoz na rok 2020,
- zwiększyć co najmniej do 10% udział biopaliw w ogólnej konsumpcji paliw transportowych.

W grudniu 2008 r. został przyjęty zespół wspólnotowych rozwiązań prawnych, jako kompleksowe podejście do zarządzania emisjami gazów cieplarnianych we Wspólnocie nazwany w skrócie Pakietem energetyczno-klimatycznym¹⁾.

Wspólnotowe akty prawne sterujące systemem handlu emisjami

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (tzw. dyrektywa EU ETS);
2. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (tzw. decyzja non-ETS);
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (tzw. dyrektywa CCS);

4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (tzw. dyrektywa OZE)²⁾.

Polskie akty prawne dotyczące pakietu energetyczno-klimatycznego

1. Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
2. Ustawa z 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2784 z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 września 2005 r. w sprawie wyznaczenia Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji (Dz. U. z 2005 r. Nr 186, poz. 1562);
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 6 lutego 2006 r. w sprawie wymagań dla audytorów uprawnionych do weryfikacji rocznych raportów (Dz. U. z 2006 r. Nr 23, poz. 176);
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 7 marca 2006 r. w sprawie informacji wymaganych do opracowania krajowego planu rozdziału uprawnień do emisji (Dz. U. z 2006 r. Nr 43, poz. 308);
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 10 kwietnia 2006 r. w sprawie warunków i sposobu ustalenia kosztów weryfikacji rocznych raportów (Dz. U. z 2006 r. Nr 71, poz. 496);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z 1 lipca 2008 r. w sprawie przyjęcia Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008-2012 dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji (Dz. U. z 2008 r. Nr 202, poz. 1248);
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 września 2008 r. w sprawie sposobu monitorowania wielkości emisji substancji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji (Dz. U. z 2008 r. Nr 183, poz. 1142);

¹⁾ Na podstawie <http://www.kashue.pl/index.php?page=system-zarzadzania-emisjami-gazow-cieplarnianych-w-ue>.

²⁾ <http://www.kashue.pl/index.php?page=akty-prawne-2>

9. Ustawa z 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070);
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 27 lipca 2009 r. w sprawie rodzajów instalacji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji (Dz. U. z 2009 r. Nr 136, poz. 1120). Poprzednie rozporządzenia Ministra Środowiska w tym zakresie: z 31 marca 2006 r. w sprawie rodzajów instalacji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji (Dz. U. z 2006 r. Nr 60, poz. 429 z późn. zm.); z 30 września 2005 r. w sprawie rodzajów instalacji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji na lata 2005-2007 (Dz. U. z 2005 r. Nr 199, poz. 1646)³⁾.

Dokonując oceny możliwych skutków wdrożenia pakietu energetyczno-klimatycznego na przedsiębiorstwa ciepłownicze w Polsce, należy rozgraniczyć okres przydziału bezpłatnych uprawnień w latach 2008-2012 od okresu 2013-2027.

Ogólna zasada przydziału uprawnień dla ciepłownictwa, opisana w dyrektywie ETS, dla okresu od 2013 r. bazuje na sukcesywnej redukcji przyznawanych uprawnień aż do całkowitego ich wyeliminowania, co od 2027 r. będzie skutkować koniecznością zakupu całości uprawnień do emisji CO₂ wyłącznie na aukcjach.

Wytwarzanie ciepła sieciowego oraz ciepła użytkowanego w wysokosprawnej kogeneracji może być objęte przydziałem darmowych uprawnień na podobnych zasadach, jak w sektorach przemysłowych nie narażonych na ucieczkę emisji⁴⁾ – maksymalnie 80% w 2013 r., 30% w 2020 r. i 0% w 2027 r.

Istotne zasady, którymi charakteryzować ma się rozdział uprawnień to:

- spadek liczby dostępnych darmowych uprawnień musi być stały przez cały okres,
- przydział darmowych uprawnień musi odbywać się na podstawie z góry ustalonych (*ex-ante*) wspólnotowych wskaźników,
- uprawnienia do emisji na produkcję ciepła są częścią puli uprawnień dla przemysłu, ale konieczna jest redukcja corocznej puli dla tego sektora o 1,74%.

³⁾ <http://www.kashue.pl/index.php?page=akty-prawa-wewnetrznego>

⁴⁾ Ucieczka emisji (*carbon leakage*) – to przenoszenie wysokoemisyjnej produkcji do krajów trzecich (poza Unię Europejską) lub importowanie w sposób masowy produktów powstających w trakcie wysokoemisyjnej produkcji, które z powodu braku obciążenia opłatami za emisję, mogą osiągać znacznie niższe ceny. Dla tak specyficznego produktu jakim jest ciepło, nie ma możliwości przeniesienia jego wytwarzania poza granice Unii Europejskiej ani nie ma też możliwości masowego sprowadzania go z innego kraju.

Trudno w tej chwili przesądzać o zasadach obowiązujących od 2013 r., gdyż większość zadań jest dopiero planowana z terminami na lata przyszłe. Obszary, w których należy dokonać ustaleń, to:

- wielkości bezpłatnych przydziałów uprawnień do emisji przy wytwarzaniu ciepła,
- wskaźniki odniesienia oparte na analizie porównawczej,
- organizacja sprzedaży uprawnień do emisji na aukcji,
- krajowa lista instalacji,
- pakiet krajowych przepisów prawa dostosowujących ustawę aktualnie obowiązującą do wymogów pakietu energetyczno-klimatycznego⁵⁾.

Aktualnie pewnym jest trend dążący do pełnego systemu aukcyjnego dla uzyskania uprawnień do emisji od 2027 r. Pozostałe zasady postępowania w kolejnym okresie rozliczeń 2013-2027 to probabilistyka.

Dla zobrazowania podstawowych zasad, które obecnie określają sposób postępowania przy zarządzaniu emisją CO₂, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na **pojęcie instalacji**. Podstawowym obowiązującym aktem prawnym określającym zasady funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji, którego celem jest ograniczenie tych emisji w sposób opłacalny i ekonomicznie efektywny jest ustawa o handlu uprawnieniami do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji, definiująca:

- w art. 3 pkt 7 **instalację istniejącą** jako „użytkowaną instalację, ujętą w krajowym planie rozdziału uprawnień do emisji”;
- w pkt 8 **instalację nową** jako „instalację, która powinna być objęta systemem handlu uprawnieniami do emisji, a nie została ujęta w krajowym planie rozdziału uprawnień do emisji”.

Ogólna definicja instalacji została zawarta w ustawie – Prawo ochrony środowiska i zgodnie z art. 3 pkt 6 instalacja to:

⁵⁾ Na podstawie prezentacji Agnieszki Sosnowskiej z Departamentu Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery Ministerstwa Środowiska, pt. *Ciepłownictwo w polityce środowiskowej Polski, Wdrażanie pakietu energetyczno-klimatycznego*.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY A KSZTAŁTOWANIE TARYF DLA CIEPŁA

- a) stacjonarne urządzenie techniczne,
- b) zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu,
- c) budowle niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję”.

Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że w przypadku kilku źródeł ciepła czy turbin wytwarzających energię elektryczną w kogeneracji znajdujących się na terenie jednego zakładu, z których ciepło dostarczane jest do jednej sieci (powiązanie technologiczne), i które są eksploatowane przez ten sam podmiot, znamionową mocą instalacji zgłaszanej do

- 4) substancje objęte systemem;
- 5) współczynnik ocieplenia wykorzystywany do obliczania ekwiwalentu.

Zgodnie z § 6 tego rozporządzenia instalacje objęte wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji na podstawie dotychczasowych przepisów stają się instalacjami objętymi tym systemem na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia.

Załącznik do rozporządzenia podaje rodzaje instalacji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji oraz wartości progowe odniesione do zdolności produkcyjnych tych instalacji na okres rozliczeniowy.

Poniższa tabela zawiera część załącznika dotyczącą energetyki.

Rodzaje działalności	Kod ¹⁾	Rodzaj instalacji	Wartości progowe
1	2	3	4
Działalność energetyczna	E1.1	Instalacje spalania z wyjątkiem instalacji spalania odpadów niebezpiecznych lub komunalnych	Nominalna moc cieplna ²⁾ ponad 20 MW

Objaśnienia:

- 1) Określony w decyzji Komisji 2005/381/WE z 4 maja 2005 r. ustanawiającej kwestionariusz do składania sprawozdań ze stosowania dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 126 z 19.05.2005 r., str. 43, z późn. zm.).
- 2) Ilość energii wprowadzonej do instalacji w paliwie w jednostce czasu przy jej nominalnym obciążeniu.

Uwaga:

Parametry tego samego rodzaju (nominalna moc cieplna, zdolność produkcyjna) charakteryzujące skalę działalności prowadzonej w instalacji, odnoszące się do więcej niż jednej instalacji tego samego rodzaju położonych na terenie jednego zakładu sumuje się.

Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień będzie suma mocy zainstalowanej w urządzeniach. Nie będzie natomiast jedną instalacją zespół kilku źródeł, znajdujących się w kilku miejscowościach lub w kilku miejscach aglomeracji, chociaż wszystkie źródła będą eksploatowane przez ten sam podmiot (dysponowanie tytułem prawnym), a w przypadku jednej miejscowości mogą nawet zasilac tę samą sieć.

Właściwa interpretacja definicji instalacji ma fundamentalne znaczenie przy zgłaszaniu instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia organowi ochrony środowiska, a których emisja nie wymaga pozwolenia, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 22 grudnia 2004 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. z 2004 r. Nr 283, poz. 2839). Podstawową i zasadniczą kwestią jest poprawne zakwalifikowanie instalacji jako źródła emisji ETS lub jako źródła non-ETS.

Aktualne rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie rodzajów instalacji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji, w § 1 określa:

- 1) rodzaje instalacji objętych systemem;
- 2) wartości progowe odniesione do zdolności produkcyjnych instalacji objętych systemem;
- 3) długość okresu rozliczeniowego;

Z tabeli wynika, że instalacje, które nie przekraczają 20 MW mocy zainstalowanej, są poza obowiązkiem rejestracji, a także rozliczeń z wielkości emisji CO₂ dotyczącej zarządzania emisjami, które nakłada Pakiet energetyczno-klimatyczny. Proponowany limit od 2013 r. to 35 MW mocy zainstalowanej dla instalacji poza obowiązkiem rejestracji. W przypadkach, gdy na skutek

Instalacje, które nie przekraczają 20 MW mocy zainstalowanej, są poza obowiązkiem rejestracji

sztucznego podziału przedsiębiorstwa powstaną dwie instalacje lub więcej instalacji znajdujących się poza rejestrem, w miejsce jednej, przekraczającej limit instalacji, emisja rozdrobnionego przedsiębiorstwa znajdzie się w obszarze systemu non-ETS.

Wydaje się, że o ile takie incydentalne działanie przedsiębiorstw, trudne do zrealizowania na masową skalę, może budzić pewne wątpliwości co do właściwie pojmowanego interesu społecznego i dbałości o zrównoważony rozwój, to nie ma formalno-prawnych możliwości przeciwstawienia się tego rodzaju działaniom.

Ogólne zasady istotne przy rozwiązywaniu problemu kosztu zakupu dodatkowych uprawnień do emisji CO₂ jako kosztu uzasadnionego w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) przy kształtowaniu taryf dla ciepła, to normy stanowione przez ustawę o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na przepis zamieszczony w art. 22 ust. 1, który stanowi, iż „Uprawnienia do emisji są przyznawane prowadzącemu instalacje dla każdej instalacji objętej systemem na okres rozliczeniowy, z podziałem na poszczególne lata tego okresu”.

Następnym istotnym przepisem jest art. 24 stanowiący, że „Prowadzący instalację objętą systemem, któremu przyznano uprawnienia do emisji w krajowym planie, **może wykorzystać lub sprzedać te uprawnienia po uzyskaniu zezwolenia**”.

Kolejna norma prawna znajdująca zastosowanie dla omawianego problemu, jest zawarta w art. 26 i określa w ust. 1, że „Przyznane dla instalacji uprawnienia do emisji na dany rok okresu rozliczeniowego mogą być:

- 1) **wykorzystane na własne potrzeby** prowadzącego instalację, odpowiadające rzeczywistej emisji danej substancji do powietrza;
- 2) **sprzedawane**;
- 3) **wykorzystane w następnych latach okresu rozliczeniowego** lub w następnym okresie rozliczeniowym”.

Istotne jest, że w myśl art. 30 ust. 1, „Prowadzący instalację **może przenosić uprawnienia do emisji między instalacjami**, do których posiada tytuł prawny”.

Należy także zwrócić uwagę na art. 31 ust. 1, którego przepis określa, że „W celu wspólnego rozliczania uprawnień do emisji prowadzący instalacje jednego rodzaju mogą tworzyć grupy instalacji”.

Przepisem dyscyplinującym jest art. 50 ust. 1, który stanowi, iż „Prowadzący instalację podlega karze pieniężnej za brak uprawnień do emisji na pokrycie rzeczywistych wielkości emisji w poszczególnych latach okresu rozliczeniowego na dzień 31 grudnia każdego roku”.

Dodatkowym elementem, który wpływa na możliwość uznania lub nie uznawania kosztów poniesionych lub kosztów planowanych do poniesienia w związku z koniecznością zakupu dodatkowych uprawnień do emisji CO₂, są możliwe skutki Wyroku Sądu Pierwszej Instancji (SPI) Wspólnot Europejskich z 23 września 2009 r. w sprawie T-183/07 *Rzeczpospolita Polska przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*. W wyroku SPI przychylił się do żądania strony powodowej (Polski), która wniosła na podstawie art. 230 TWE o uchylenie w całości lub części *decyzji Komisji K (2007) 1295 wersja osta-*

teczna z dnia 26 marca 2007 r. dotyczącej krajowego planu rozdziału uprawnień do emisji gazów cieplarnianych zgłoszonego przez Polskę zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (dalej „decyzja”). SPI postanowił na podstawie art. 231 TWE o uchyleniu decyzji w całości. Orzeczenie o nieważności aktu w całości wywiera skutek, który powoduje, że akt ten uważa się za nieistniejący od dnia wydania (niebyły).

W dokumencie powstałym w Departamencie Prawa Unii Europejskiej Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej uporządkowano możliwe skutki omawianego wyroku w następujący sposób.

„Skutki wyroku dla Komisji Wspólnot Europejskiej⁶⁾

I. Zgodnie z art. 233 TWE, „w przypadku orzeczenia o nieważności aktu przyjętego przez instytucję lub instytucje [...], są one zobowiązane do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości”. Oznacza to, że to przede wszystkim na Komisji ciąży obowiązek realizacji wyroku SPI.

II. Mając na uwadze, że zakwestionowaną przez RP decyzję uznaje się za niebyłą, Komisja zobowiązana jest do ponownej oceny notyfikowanego jej przez RP 30 czerwca 2006 r. *Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do Emisji CO₂ na lata 2008-2012* (dalej „KPRU II”). Zgodnie z art. 9 ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE⁷⁾ (dalej „dyrektywa 2003/87/WE”) Komisji na ocenę przedłożonego przez państwo członkowskie KPRU przysługują trzy miesiące.

III. Należy przyjąć, że trzymiesięczny termin (uwzględniający możliwość jego zawieszenia w związku z koniecznością przekazania dodatkowych wyjaśnień na wniosek Komisji) rozpoczął swój bieg w dniu ogłoszenia wyroku w sprawie T-183/07, tj. 23 września 2009 r. Co do zasady więc termin ten upływa 23 grudnia 2009 r. (o ile Komisja nie zwróci się do RP z wnioskiem o przekazanie dodatkowych wyjaśnień).

IV. Komisja powinna ocenić KPRU II notyfikowany 30 czerwca 2006 r. z uwzględnieniem wytycznych wskazanych przez SPI w wyrokach w sprawach: T-183/07/WE *Rzeczpospolita Polska przeciwko Komisji WE*, T-263/07 *Estonia przeciwko Komisji WE* oraz szeregu wcześniejszych wyroków i postanowień SPI dotyczących interpretacji postanowień dyrektywy 2003/87/WE. Komisja nie ma prawa domagania się złożenia nowego KPRU II. Plan został przez RP złożony i powinien zostać oceniony zgod-

⁶⁾ Dokument autorstwa dr. Marcina Nowackiego, Radcy Ministra w Departamencie Prawa Unii Europejskiej Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej.

⁷⁾ Dz. Urz. UE L 275 z 25.10.2003 r., str. 32; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 631.

nie z prawem. Podkreślił to Prezes SPI w pkt 52 postanowienia z 9 listopada 2007 r. wydanego na skutek polskiego wniosku o zastosowanie środka tymczasowego w sprawie T-183/07, gdzie stwierdził, że „w razie [...] stwierdzenia nieważności Komisja byłaby bowiem zobowiązana na podstawie art. 233 akapit pierwszy WE [...] do podjęcia działań, które zapewnią wykonanie wyroku, czyli dokonania nowej oceny polskiego KPRU i przyznania ewentualnie dodatkowych uprawnień”.

V. Notyfikacja nowego KPRU II lub ewentualnych korekt jest wyłącznym prawem RP, którego Komisja nie ma prawa wymagać.

VI. KPRU II powinien zostać oceniony przez Komisję z uwzględnieniem danych zawartych w notyfikowanym Komisji KPRU II, jednakże z uwzględnieniem „najbardziej dokładnych i co za tym idzie, o ile to możliwe, aktualnych danych i informacji” (pkt 118 wyroku). Tym samym przy weryfikacji KPRU II Komisja powinna korzystać zarówno z korzystnych dla RP danych (np. zweryfikowanego poziomu emisji CO₂ w 2008 r., wyższego niż poziom ustalony przez Komisję w decyzji), jak również danych potencjalnie dla RP niekorzystnych.

VII. Komisja nie jest zobowiązana do żadnych zmian planów tych państw członkowskich, które nie zakwestionowały skierowanych do nich decyzji. Decyzje te nie zostały bowiem zakwestionowane przez te państwa zgodnie z art. 230 TWE jako niezgodne z prawem wspólnotowym w przewidzianym terminie, a tym samym przysługuje im domniemanie zgodności z prawem wspólnotowym.

VIII. Komisja może wnieść na mocy art. 225 ust. 1 TWE odwołanie od wyroku SPI do Trybunału Sprawiedliwości WE (dalej „TSWE”) ograniczone jedynie do kwestii prawnych (tj. naruszenia prawa wspólnotowego przez SPI). Termin do wniesienia odwołania wynosi dwa miesiące od dnia ogłoszenia wyroku. Zgodnie z art. 242 TWE skargi (w tym skargi odwoławcze) wniesione do TSWE nie mają co do zasady skutku zawieszającego. Oznacza to, że ewentualne odwołanie Komisji nie zwalnia jej z obowiązku wydania nowej decyzji w sprawie polskiego KPRU II.

Skutki wyroku dla Rzeczypospolitej Polskiej

IX. Stwierdzenie przez SPI nieważności aktu wspólnotowego co do zasady może oznaczać uchylenie wszystkich aktów prawnych przyjętych na podstawie aktu uznanego za nieważny. Nie dochodzi do tego jednakże automatycznie, brak takiego uchylenia będzie jednak oznaczał naruszenie prawa wspólnotowego. Jeżeli obowiązek uregulowania danego zagadnienia wynika z prawa wspólnotowego, akty wydane na podstawie uchylonego aktu prawnego obowiązują do dnia wydania przez instytucję aktu w miejsce uchylonego.

X. Tym samym przyjąć należy, że ze wszystkimi konsekwencjami w mocy pozostaje rozporządzenie Rady Ministrów z 1 lipca 2008 r. w sprawie przyję-

cia Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008-2012 dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji⁸⁾. Będzie ono obowiązywało do dnia jego zmiany w związku z wydaniem przez Komisję nowej decyzji dotyczącej polskiego KPRU II.

XI. RP może żądać od Komisji oceny KPRU II złożonego 30 czerwca 2006 r. (zostanie on prawdopodobnie odrzucony), może złożyć korektę tego planu (np. po uzgodnieniach z Komisją) lub złożyć całkowicie nowy KPRU II. Działania te są jednak wyłącznym prawem RP.

XII. RP przysługuje również możliwość odwołania się na podstawie art. 225 ust. 1 TWE od wyroku SPI do TSWE ograniczone jedynie do kwestii prawnych (np. naruszenia prawa wspólnotowego przez SPI). Termin do wniesienia odwołania wynosi dwa miesiące od dnia ogłoszenia wyroku. Zgodnie z art. 242 TWE skargi (w tym skargi odwoławcze) wniesione do TSWE nie mają co do zasady skutku zawieszającego. Wydaje się, że złożenie przez RP odwołania od wyroku SPI warto rozważyć jedynie w przypadku złożenia odwołania przez Komisję. Mogłoby ono dotyczyć w szczególności zarzutu wydania zaskarżonej decyzji po terminie, oddalonego przez SPI.

XIII. W przypadku nie podjęcia przez Komisję działań związanych z wykonaniem wyroku SPI, RP może rozważyć złożenie skargi w trybie art. 232 TWE (skarga o zaniechanie działania), w której RP mogłaby podnosić naruszenie przez Komisję art. 233 TWE (zobowiązanie do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku SPI), art. 10 TWE (zasady lojalnej współpracy) oraz postanowień dyrektywy 2003/87/WE (m.in. art. 9 ust. 3).

Skutki wyroku dla polskich przedsiębiorców

XIV. Wyrok do dnia wydania przez Komisję nowej decyzji w sprawie KPRU II, *ergo* nowelizacji lub wydania nowego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przyjęcia Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008-2012 dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji, nie wywiera bezpośrednio konsekwencji dla polskich przedsiębiorców. Można powiedzieć, że do tego czasu panuje *status quo*.

XV. Należy pamiętać, że polskim przedsiębiorcom w związku z wyrokiem SPI przysługuje na podstawie art. 233 TWE zdanie drugie w związku z art. 288 TWE zdanie drugie, skarga odszkodowawcza do SPI w związku z poniesionymi przez nie szkodami wynikającymi z wydania przez Komisję decyzji niezgodnej z prawem wspólnotowym i unieważnionej wyrokiem SPI (odpowiedzialność deliktowa Wspólnoty). Możliwość taką podkreślał Prezes SPI w pkt 44 ww. postanowienia z 9 listopada 2007 r.

⁸⁾ Dz. U. Nr 202, poz. 1248.

CIEPŁOWNICTWO

Elektrociepłownia Białystok SA – plac biomasowy

XVI. W przypadku złożenia skarg odszkodowawczych przedsiębiorstwa musiałyby wykazać, że w niniejszym przypadku zachodzą trzy przesłanki odpowiedzialności deliktowej Wspólnoty: bezprawne zachowanie się instytucji, szkoda (zarówno strata rzeczywiście poniesiona, jak i utracone korzyści, a także w pewnych wypadkach szkody przyszłe) oraz związek przyczynowy między zachowaniem się a szkodą. Termin przysługujący przedsiębiorcom na wniesienie takiej skargi został określony co do zasady na pięć lat.”

Wnioski

Mając powyższe na uwadze, odnosząc się do okresu rozliczeniowego emisji CO₂ (2008-2012) w aktualnym stanie prawnym, nie można jednoznacznie stwierdzić, że w przypadkach ujęcia w przedstawianych do zatwierdzenia Prezesowi URE taryfach dla ciepła dodatkowego kosztu, jakim jest koszt uzyskania pozwolenia na emisję CO₂ ponad przyznany limit, należy uznać ten dodatkowy koszt jako koszt uzasadniony w rozumieniu definicji zawartej w ustawie – Prawo energetyczne.

Wszelkich rozstrzygnięć w powyższym zakresie należy przede wszystkim dokonywać w indywidualnej ocenie przypadku, w odniesieniu do konkretnego stanu faktycznego.

Potwierdzeniem możliwości zmian, jakie zachodzą w otoczeniu podjętego w tym artykule tematu, może być komunikat CIRE z 3 grudnia 2009 r.:

„Komisja Europejska odwołała się do Europejskiego Trybunału sprawiedliwości w sprawie wyroku z września, w którym Sąd Pierwszej Instancji UE uchylił decyzję KE o ograniczeniu polskich emisji CO₂ w latach 2008-2012 – poinformowała w czwartek rzecznik KE Barbara Hellferich. Rzeczniczka dodała, że KE przystępuje jednocześnie do ponownej analizy polskiego planu emisji CO₂, które Komisja ograniczyła o 26,7 proc. KE argumentuje przed ETS, że Sąd Pierwszej Instancji zbyt ograniczył kompetencje KE w określaniu narodowych planów uprawnień emisji CO₂. (PAP)”.

Paweł Bogusławski
Naczelnik Wydziału ds. analiz
i gospodarki ciepłowniczej
w Departamencie Przedsiębiorstw
Energetycznych URE

Społeczna Odpowiedzialność Biznesu w energetyce – jak to działa?

Przykład Fortum Częstochowa SA¹⁾

Aneta Herbuś

Społeczna Odpowiedzialność Biznesu w szerszym rozumieniu określana jest jako marketing społeczny, polegający na uwzględnieniu w działalności gospodarczej problemów społecznych i zaangażowaniu się w ich rozwiązywanie. Przygotowując działania marketingowe bierze się pod uwagę nie tylko dążenie do własnych celów (związanych z zyskiem i zaspokojeniem potrzeb konsumentów), ale także uwzględnia się działania ogólnospołeczne²⁾.

Analizując międzynarodowe trendy zauważyć można prężnie realizowane działania z zakresu marketingu społecznego przez przedsiębiorstwa różnych branż. Niezwykle istotne jest, żeby idee te zostały przeniesione na grunt polskiego biznesu. Biorąc pod uwagę warunki rozwoju cywilizacyjnego, związaną z tym konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w pojęciu globalnym i lokalnym oraz następujące zmiany klimatyczne, szczególnie wagę należy przywiązać do rozwoju idei marketingu społecznego w branży energetycznej. Działalność realizowana przez przedsiębiorstwa w ramach tego marketingu jest niezwykle istotna dla społeczności lokalnych w zakresie pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych, jak również ograniczenia negatywnego wpływu działalności gospodarczej na środowisko naturalne.

W branży energetycznej wymienia się wiele czynników, które powodują zainteresowanie firm działalnością społeczną, i są to m.in.:

- oczekiwania społeczności lokalnej,
- wymagania klientów,
- współpraca z przedstawicielami władzy rządowej i samorządowej,
- wymagania stawiane inwestorom,
- zmiany przemysłowe na dużą skalę.

Przykładem wdrażania i realizacji działań z zakresu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu może

być firma Fortum Częstochowa SA stanowiąca element korporacji Fortum z siedzibą w Finlandii.

Fortum jest wiodącym koncernem energetycznym w krajach skandynawskich. Na rys. 1 przedstawiono kraje, w których działa.

Rysunek 1. Kraje obsługiwane przez Fortum (Źródło: Fortum Annual Report 2008)

Strategiczny obszar działania Fortum to kraje basenu Morza Bałtyckiego. Przedsiębiorstwo zajmuje się produkcją, dystrybucją i sprzedażą ciepła oraz energii elektrycznej. W krajach skandynawskich Fortum jest liderem w dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej i dostawie ciepła sieciowego, jak również drugą co do wielkości firmą produkującą energię elektryczną. Korporacja jest właścicielem lub współwłaścicielem ponad 500 zlokalizowanych w Szwecji i Finlandii elektrowni. Konkurencyjność firmy w branży ciepłej i energetycznej w dużej mierze oparta jest na tzw. koncepcji pan-Nordyckiej. Koncepcja ta charakteryzuje się m.in. wysokim poziomem wydajności i efektywności, jak również znaczącą rolę odgrywa w niej współpraca z wieloma klientami.

Fortum Częstochowa SA jest największym producentem energii cieplnej spośród spółek obsługujących rynek polski. Firma świadczy kompleksowe usługi w zakresie wytwarzania, przesyłu i dystrybucji ciepła w oparciu o Zintegrowany System Zarządzania, spełniający wymagania norm ISO 9001, ISO 14001 oraz OHSAS 18001. Spółka prowadzi działalność na tere-

¹⁾ Artykuł przygotowany na podstawie materiałów i informacji uzyskanych od Zarządu Fortum Częstochowa SA.

²⁾ A. Nowacka, R. Nowacki: *Podręcznik. Podstawy marketingu*, Difin, Warszawa 2004, str. 239.

PRZEDSIĘBIORSTWA ENERGETYCZNE

nie miejscowości: Częstochowy, Myszkowa, Lublińca, Kłobucka, Dobrodzienia, Kalet, Wojkowic, Czeladzi, Będzina, Bytomia.

Przedmiot działalności przedsiębiorstwa, zgodnie z posiadanymi koncesjami, stanowi prowadzona działalność gospodarcza polegająca na: wytwarzaniu ciepła na podstawie koncesji WCC/501/251/U/OT-2/98/JS z 5 listopada 1998 r. z późn. zm.; przesyłu i dystrybucji ciepła na podstawie koncesji PCC/528/251/U/OT-2/98/JS z 5 listopada 1998 r. z późn. zm.; obrotu ciepłem na podstawie koncesji OCC/139/252/U/OT-2/98/JS z 5 listopada 1998 r. z późn. zm.

Przeprowadzony w styczniu 2008 r. audyt nadzoru przez jednostkę certyfikującą BSI Management Systems potwierdził wdrożenie i realizację przez Spółkę Zintegrowanego Systemu Zarządzania, podtrzymując certyfikację systemu. W celu zapewnienia i doskonalenia przygotowania personelu realizującego czynności mające wpływ na wdrożony system, przeprowadzone zostały w firmie szkolenia i warsztaty dotyczące wymagań wynikających z nowej normy OHSAS 18001:2007.

Fortum realizuje obecnie na terenie Częstochowy blok energetyczny o mocy zainstalowanej 120 MW ciepłych i 64 MW elektryczne. Ciepło i energia elektryczna wytwarzane będą w procesie kogeneracji. Zgodnie z obowiązującym prawem, 1 lipca 2007 r. został otwarty rynek energii elektrycznej, w związku z czym odbiorca ma możliwość wyboru dowolnej Spółki Obrotu sprzedającej energię elektryczną. Wobec tego w obszarze wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej Fortum Częstochowa SA podlegać będzie zasadom konkurencyjności.

W Fortum Częstochowa SA corocznie przeprowadza się badanie zadowolenia klientów Spółki oraz analizę wyników pod kątem podjęcia właściwych działań związanych z budową i utrzymywaniem prawidłowych relacji z klientami. Każdego roku organizowane są również spotkania z kluczowymi klientami. W Spółce realizowane są działania związane z wdrażaniem filozofii KAIZEN w obszarach związanych z obsługą klienta, mające na celu optymalizację tego procesu, rozwijanie postaw proaktywnych oraz zwiększanie samodzielności pracowników.

Działania marketingowe oraz zarządzanie tym obszarem w firmie są scentralizowane (korporacyjne). Oznacza to, że dla całej korporacji przyjęta jest jednakowa polityka w zakresie działań marketingowych, w tym prospołecznych, a spółki tworzące korporację zobowiązane są realizować jej założenia. Tak jak obowiązki, poszczególnym spółkom przekazywane są uprawnienia do realizacji rzeczowo odpowiednich zadań, również z zakresu marketingu. W związku z tym występuje ściśle określony podział uprawnień decyzyjnych, który jest spójny z poziomem uprawnień korporacyjnych.

Firmy energetyczne, w tym Fortum Częstochowa SA, coraz większą wagę przywiązują do jakości świad-

czonych usług w swoim obszarze działania. Ponadto czynią starania, żeby marka firmy była rozpoznawana wśród klientów, kojarzyła się z fachową obsługą oraz rzetelnie i wiarygodnie świadczonymi usługami.

Działania rynkowe przedsiębiorstwa oparte na efektywności i skuteczności zależą również od jakości i organizacji służb marketingowych. Właściwie

Firmy „ energetyczne coraz większą wagę przywiązują do jakości świadczonych usług w swoim obszarze działania

ustalony zakres obowiązków i kompetencji wynikający z delegacji uprawnień decyzyjnych wpływa na sprawność realizacji zadań z tego zakresu. Regulacje organizacyjne w zakresie czytelnego podporządkowania pracowników tworzą określony ład, który sprzyja budowie systemu informacji marketingowych i ich

właściwego wykorzystania przy budowie rozpoznawalności i wiarygodności marki firmy.

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na realizowaną działalność marketingową jest misja i strategia firmy Fortum Częstochowa SA.

W całej korporacji Fortum ustalone są wspólne wartości, które przedstawiono poniżej.

1. Doskonałe wyniki

Oparte są one na znajomości potrzeb klientów i działaniach aby im sprostać, przy założeniu realizacji wyznaczonych celów.

2. Kreatywność i innowacja

Podejmowane są indywidualne inicjatywy i zachęty do poszukiwania nowych rozwiązań, oparte na ciągłym kształceniu i gotowości do zmian.

3. Duch współpracy

Organizacja działa na zasadach partnerskiego współdziałania i opiera się na otwartej i aktywnej wymianie poglądów i doświadczeń.

4. Wysoka etyka

Podstawą działania przedsiębiorstwa jest uczciwość i sprawiedliwość w dążeniu do zrównoważonego wzrostu.

Postępując zgodnie z tymi wartościami firma może w sposób rzetelny odpowiadać na potrzeby klientów, społeczności lokalnych, jak również pracowników.

Wspólne wartości Fortum stanowią podstawę dla wszystkich podejmowanych inicjatyw. Natomiast działania biznesowe warunkowane są misją i strategią korporacji. Podstawowe jej założenia przedstawiono poniżej.

1. Wzrost

Ekspansje korporacji na inne rynki, szczególnie krajów w rejonie Morza Bałtyckiego. Dla Fortum Częstochowa SA rozwój lokalnego rynku oraz po-

szerzenie oferty o energię elektryczną, która produkowana będzie w procesie kogeneracji w realizowanej elektrociepłowni.

2. *Udział w ograniczeniu zmian klimatycznych*

Rozległe działania na rzecz zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem poprawy i ochrony środowiska naturalnego.

Wizją korporacji jest „Stać się doskonałą firmą w sektorze energetycznym, przodującą pod względem zrównoważonego rozwoju”, przy założeniu, że „Nasza energia poprawia standard życia obecnych i przyszłych pokoleń”.

3. *Działania zorientowane na klienta*

Kompleksowe podejście do potrzeb klienta wraz z ciągłym wzrostem kultury sprzedaży i obsługi.

4. *Większa koncentracja na skuteczność w obszarze działania*

Wyznaczenie długoterminowych celów wzmocnionych założeniem poprawy wydajności.

5. *Rozwój kadry pracowniczej*

Działania związane z podniesieniem jakości zarządzania na wszystkich poziomach organizacji oraz wspieranie indywidualnych inicjatyw pracowników.

Kryteria społeczne coraz bardziej wpływają na decyzje biznesowe przedsiębiorstw energetycznych. Spowodowane jest to coraz większą świadomością wpływu działalności gospodarczej na środowisko, przyjętymi zasadami przejrzystości inicjatyw gospodarczych oraz wykorzystywanymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Przedsiębiorstwa energetyczne, w tym również Fortum, zdają sobie sprawę, że działalność w sferze społecznej posiada ważne znaczenie ekonomiczne. Świadomym celem nowoczesnych przedsiębiorstw jest rozwój firmy i zwiększenie jej wartości, jak również realizacja celów społecznych i ekologicznych. Spójność tych działań stanowi w wielu przypadkach podstawę strategii biznesowej. Ważnym aspektem tych działań jest również przyjęta w Fortum Częstochowa SA strategia nakierowana na klienta. Dzięki rzetelnej realizacji strategii obejmującej działania prospołeczne wśród klientów Fortum Częstochowa SA, rośnie świadomość pozytywów ekologicznych z korzystania z ciepła sieciowego, lojalność wobec firmy oraz rozpoznawalność jej marki. Natomiast pracownicy firmy w sposób znaczny identyfikują się z problemami klientów, rozstrzyganymi przez przedsiębiorstwo.

Podkreślić należy, że działalność prospołeczna w sektorze energetycznym znalazła swoje miejsce również w *Polityce energetycznej Polski do 2030 roku*, przyjętej 12 listopada 2009 r. przez Radę Ministrów. Dokument ten w perspektywie krótkoterminowej i wieloletniej kształtuje politykę energetyczną naszego państwa. Fortum Częstochowa SA, jak również inne spółki korporacji funkcjonujące na terenie Polski, tworząc swoją strategię proekologiczną będą zobowiązane uwzględniać założenia wspomnianego dokumentu strategicznego.

Niezwykle istotne jest, że plany działania polskich firm energetycznych, jak również zapisy krajowych dokumentów strategicznych, zgodne są z wytycznymi Unii Europejskiej, która jako jedno z bardziej istotnych narzędzi wspierania konkurencyjności przedsiębiorstw propaguje realizację działań biznesowych w zakresie spójności ekonomicznej i społecznej, co zgodne jest ze Strategią Lizbońską oraz Strategią Trwałego Rozwoju. Natomiast działania realizowane przez Fortum Częstochowa SA w zakresie poprawy i ochrony środowiska naturalnego opierają się o zapisy „Zielonej Księgi” (opublikowanej przez Unię Europejską w 2001 r.) oraz „Białej Księgi” (opublikowanej przez UE w 2002 r., stanowiącej komunikat Komisji Europejskiej w sprawie odpowiedzialności biznesu i jego wkładu w zrównoważony rozwój).

Realizując zasadę Społecznej Odpowiedzialności Biznesu Fortum Częstochowa SA opiera swoje działania na kluczowych założeniach, które przedstawiono poniżej.

1. *Pogłębianie partnerstwa*

Wszystkie zainteresowane strony, tj. Zarząd firmy, pracownicy, udziałowcy, klienci, władze publiczne oraz organizacje pozarządowe odgrywają aktywną rolę w realizacji skonsolidowanych działań.

2. *Godzenie celów gospodarczych, społecznych i ekonomicznych*

Ścisła współpraca z zainteresowanymi stronami przynosi wymierne korzyści w chwili obecnej i rokuje na wieloletni pozytywny rozwój firmy.

3. *Działania prospołeczne to inwestycja a nie koszt*

Firma przewiduje, że realizacja działań prospołecznych stanowi inwestycję w przyszłość, tzn. pomoże jej zwiększyć dochodowość w latach następnych oraz umocnić swoją pozycję na rynku.

4. *Działania prospołeczne elementem zrównoważonego rozwoju*

Zaangażowanie się firmy wpłynie pozytywnie na rozwój takich obszarów jak: środowisko naturalne, racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, innowacyjna gospodarka, ograniczenie ubóstwa, zdrowie publiczne, rozwój rynku pracy. Oznacza to, że wszystkie działania, które realizuje firma, muszą uwzględniać ekologiczne, ekonomiczne i społeczne aspekty.

5. *Rozwój własny*

Zwiększenie świadomości pracowników w obszarach ochrony środowiska naturalnego i rozwiązywania problemów społecznych, komunikacji z klientem, podjęcie partnerskiego współdziałania z przedstawicielami administracji rządowej i samorządowej, dążenie do samodoskonalenia i zwiększania swoich kompetencji.

6. *Umocnienie pozytywnego wizerunku*

Przez swe zaangażowanie w rozwiązywanie trudnych i bardzo istotnych problemów Fortum Częstochowa SA dąży do tego, aby firma była postrzegana przez społeczeństwo jako przyjazna ludziom i środowisku.

PRZEDSIĘBIORSTWA ENERGETYCZNE

Tabela 1. Założenia polityki proekologicznej w Fortum

Założenia	Kierunki działań
Stałe inwestowanie w produkcję energii przyjaznej środowisku	• badania możliwości zmiany paliw na bardziej przyjazne środowisku w funkcjonujących elektrowniach • realizacja elektrociepłowni produkującej energię ciepłą i elektryczną w procesie kogeneracji przy wykorzystaniu współpalania biomasy • podnoszenie wydajności funkcjonujących elektrowni wodnych • zwiększanie wydajności elektrowni jądrowych oraz budowa nowego obiektu w Finlandii • budowa zespołu elektrowni wiatrowych w Szwecji
Poszukiwanie nowych technologii energetycznych	• praca nad technologią wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla • poszukiwanie technologii produkcji energii przy zerowej lub niemal zerowej emisji gazów cieplarnianych
Utrzymanie emisji gazów cieplarnianych na jak najniższym poziomie	• stały monitoring emisji dwutlenku węgla wytwarzanego podczas produkcji energii • inwestowanie w samochody służbowe z napędem hybrydowym • ograniczenie podróży służbowych z wykorzystaniem linii lotniczych przy efektywniejszym wykorzystaniu video- i telekonferencji

Źródło: opracowanie własne.

Założenia te warunkują działania realizowane przez Fortum Częstochowa SA w obszarze prospołecznym i proekologicznym.

Zakres, w który angażuje się firma, jest stosunkowo szeroki i zgodny z polityką korporacji, wyznaczającą podstawowe obszary zainteresowania.

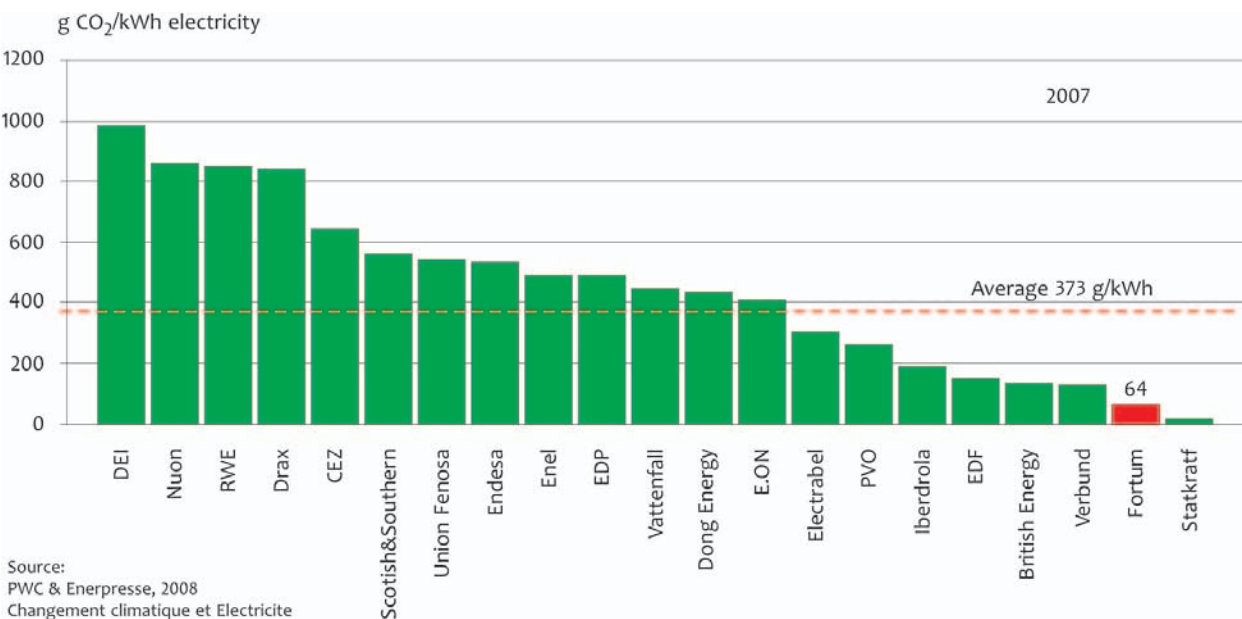
Szczególną wagę w korporacji, a co za tym idzie w Fortum Częstochowa SA, przywiązuje się do ochrony środowiska. W związku z tym określone zostały trzy zasadnicze założenia realizacji korporacyjnej polityki proekologicznej. Założenia te przedstawiono w tab. 1.

Wskazany w tabeli rozwój technologiczny wytwarzania energii oraz plany w wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii wskazują, że korporacja podejmuje kompleksowe działania w celu ograniczenia zmian klimatycznych.

W korporacji Fortum na bieżąco monitorowana jest wielkość emisji CO₂ przypadająca na 1 kWh produkowanej energii. Z uzyskanych danych wynika, że w 2007 r. wielkość ta uzyskała wartość 64 gCO₂/kWh. Na rys. 2 przedstawiono wyniki osiągnięte w tym zakresie przez Fortum na tle innych firm energetycznych.

Warto zaznaczyć, iż już obecnie Fortum produkuje około 90% energii elektrycznej bez emisji CO₂.

Poza działaniami proekologicznymi Fortum podejmuje inicjatywy prospołeczne, m.in. sponsoring. Według korporacji sponsoring jest działalnością, którą należy postrzegać przede wszystkim w kategoriach promujących markę, wzmacniającą lojalność klientów oraz udziałowców. Firma posiada jeden, skoordynowany program sponsoringowy wspierający zarówno projekty krajowe, jak i międzynarodowe, wspólny dla całej grupy i zarządzany przez Corporate Communications.

Rysunek 2. CO₂ emitowane przez Fortum (gCO₂/KWh) – 2007 rok (Źródło: materiały firmowe Fortum)

Podstawową zasadą dotyczącą wszystkich korporacyjnych działań sponsoringowych Fortum jest skupienie się na kilku projektach, które promują właściwe wartości i przynoszą znaczne korzyści w stosunku do zainwestowanych środków. Obecnie realizowany program sponsoringowy obejmuje trzy kategorie:

- sport,
- kulturę i sztukę,
- projekty obywatelskie.

Ponadto firma Fortum angażuje się w działania edukacyjne dzieci i młodzieży z zakresu ochrony środowiska, poszanowania energii i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Działania te prowadzone są w ramach posiadanych budżetów przez spółki należące do korporacji. Korporacja aktywnie uczestniczy w życiu społeczności lokalnych, włączając się w organizowane przez nie akcje na rzecz dobra publicznego.

Przedsiębiorstwo Fortum Częstochowa SA, należące do korporacji Fortum, realizuje działania społeczne zgodnie z obowiązującymi wszystkie Spółki regułami.

Firma przywiązuje bardzo dużą wagę do ochrony środowiska, w szczególności do ochrony atmosfery, co przejawia się w dostosowaniu funkcjonujących źródeł ciepła do obowiązujących norm w zakresie emisji gazów cieplarnianych, jak również ma odzwierciedlenie w realizacji nowego bloku energetycznego zlokalizowanego w Częstochowie.

Budowana w Częstochowie elektrociepłownia wytwarzać będzie ciepło i energię elektryczną w procesie kogeneracji wykorzystując biomasę w udziale 25% paliwa. Współspalanie biomasy pozwoli na ograniczenie emisji dwutlenku węgla, co zgodne jest z misją korporacji zakładającą, że Fortum będzie bezemisyjnym przedsiębiorstwem energetycznym, a w nowej elektrociepłowni energia produkowana będzie zgodnie z założeniami polityki zrównoważonego rozwoju. Inwestycja ma być zakończona wiosną 2010 r. Na rys. 3 przedstawiono wizualizację realizowanego projektu.

Obiekt ten stanowić będzie podstawowe źródło zasilające miejską sieć ciepłowniczą. Poprawi on bezpieczeństwo energetyczne miasta w zakresie jakości i ciągłości dostaw, da możliwość zasilania odbiorców w ciągu całego roku w ciepłą wodę użytkową.

Kolejną inicjatywą Fortum Częstochowa SA wpływającą pozytywnie na środowisko naturalne jest rozbudowa sieci ciepłowniczej i przyłączanie do niej nowych odbiorców, co sprzyja ograniczaniu tzw. niskiej emisji (emisja gazów cieplarnianych i pyłów z indywidualnych palenisk domowych oraz niewielkich kotłowni węglowych). W tym obszarze firma ściśle współpracuje z władzami samorządowymi Częstochowy, zmieniając źródła ciepła na bardziej ekologiczne w obiektach oświatowych. Przykładem może być uciepłownienie rejonu ulic Krakowskiej

Rysunek 3. Elektrociepłownia realizowana w Częstochowie przy ul. Rejtana (Źródło: materiały firmowe Fortum)

i Targowej, gdzie w 2008 r. do sieci ciepłowniczej podłączono trzy szkoły. Przedsiębiorstwo sfinansowało rozbudowę sieci ciepłych oraz węzłów wymiennikowych w obiektach.

Zauważyć należy, że poza wskazanymi wyżej zadaniami inwestycyjnymi, które w sposób znaczący poprawią zaopatrzenie miasta w ciepło, Fortum Częstochowa SA zrealizowało w 2007 r. na rzecz miasta Częstochowy modernizację dwunastu węzłów ciepłych oraz przebudowę czterech kotłowni indywidualnych w obiektach oświatowych. Prace te zostały wykonane kosztem i staraniem firmy w ramach zawartej w czerwcu 2006 r. ugody. Nowe węzły i kotłownie wyposażone zostały w automatykę pogo-

dową i czasową, która w sposób racjonalny pozwala administratorom obiektów zarządzać ilością zużywanego ciepła. Działania ograniczające zużycie energii powodują jednocześnie ograniczenie emisji dwutlenku węgla.

Przedsiębiorstwo prowadzi również działania w zakresie modernizacji posiadanego majątku, co ma na celu zwiększenie sprawności funkcjonujących źródeł ciepła oraz zmniejszenie strat w sieciach, którymi ciepło przesyłane jest do odbiorców. Działania te realizowane są w ramach budżetu na modernizację i remonty. Swoim zakresem wpisują się w założenia określone w Krajowym Planie Działań dotyczącym efektywności energetycznej (EEAP 2007).

Fortum Częstochowa SA aktywnie angażuje się we współpracę z miastem Częstochowa. Prezes Za-

Przedsiębiorstwo „Fortum Częstochowa SA realizuje działania społeczne zgodnie z obowiązującymi wszystkie Spółki regułami

PRZEDSIĘBIORSTWA ENERGETYCZNE

rządu jest członkiem Rady na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gospodarki Energetycznej Miasta Częstochowy powołanej zarządzeniem Prezydenta Miasta. Skład Rady stanowią Prezesi i Dyrektorzy przedsiębiorstw zaopatrujących Częstochowę w media energetyczne, Profesorowie Politechniki Częstochowskiej oraz niezależny ekspert – Dyrektor ds. Rozwoju Fundacji na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii. Wszyscy członkowie Rady pracują na rzecz miasta społecznie, tworząc doradczy zespół ekspercki dla Władz Samorządowych. Priorytetowe obszary działania Rady to m.in.:

- kreowanie lokalnej polityki energetycznej w oparciu o krajowe dokumenty strategiczne (*Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku, Krajowy Plan Działania dotyczący efektywności energetycznej – EEAP 2007*), z założeniem realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego Unii Europejskiej,
- obecne i perspektywiczne bezpieczeństwo energetyczne miasta,
- poprawa efektywności energetycznej u odbiorcy końcowego i w przemyśle, także energetycznym,
- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery,
- wykorzystanie odpadów komunalnych oraz osadów z oczyszczalni ścieków jako paliwa alternatywnego do produkcji energii.

Przewodniczącym Rady jest Prorektor ds. Nauczania Politechniki Częstochowskiej.

Czynny udział Prezesa Zarządu Fortum Częstochowa SA w pracach Rady pozwala firmie na realizację inicjatyw prospołecznych o wymiarze proekologicznym. Zauważyć należy ponadto, że firma bierze także aktywny udział w pracach nad „Miejskim Programem Rewitalizacji dla Częstochowy” oraz „Programem Ograniczenia Niskiej Emisji dla miasta Częstochowy”.

Działania przedsiębiorstwa obejmują również prace na rzecz lokalnego społeczeństwa w obszarze edukacji i podnoszenia świadomości efektywnego wykorzystania energii.

18 listopada 2008 r., w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości, firma zorganizowała we współpracy z Konfederacją Pracodawców Polskich *Dni Otwarte w Ciepłowni* przy ulicy Rejtana w Częstochowie. Zakład został udostępniony zwiedzającym, którzy zapoznali się z produkcją ciepła na potrzeby miejskiej sieci ciepłowniczej. Tego samego dnia specjaliści z przedsiębiorstwa prowadzili na Politechnice Częstochowskiej wykłady na następujące tematy:

- „Rozwój źródeł ciepła w Fortum Częstochowa pracujących w systemie ciepłowniczym miasta”,
- „AMR – automatyczny odczyt ciepłomierzy”,
- „Analizy opłacalności inwestycji realizowanych w Fortum Częstochowa SA”.

Prezentacja źródła ciepła i prowadzone wykłady miały na celu podnoszenie świadomości młodzieży szkolnej i akademickiej w zakresie zrównoważonej polityki energetycznej. Firma planuje stałą realizację zadań z zakresu edukacji.

Dla młodszych dzieci, uczniów szkół podstawowych Fortum Częstochowa SA zorganizowało w 2008 r. konkurs plastyczny „Fortum – Ciepło przyjazne Ziemi”.

Konkurs miał na celu podniesienie świadomości ekologicznej oraz upowszechnienie wiedzy na temat możliwości korzystania z czystej, przyjaznej środowisku energii wśród najmłodszych. Ponieważ inicjatywa ta odniosła sukces, w bieżącym roku miała zostać podjęta przez całą korporację.

Kolejnym przejawem działalności prospołecznej prowadzonej przez Fortum Częstochowa SA jest udział w 2008 r. w akcji charytatywnej na rzecz Instytutu Matki i Dziecka. Przedsiębiorstwo uczestniczyło w „Akcji charytatywnych kart świątecznych Instytutu Matki i Dziecka”. Wsparcie finansowe dla Instytutu spotkało się z dużym uznaniem, za co przyznany został firmie „Certyfikat Darczyńcy Instytutu Matki i Dziecka”.

W 2008 r. przedsiębiorstwo było jednym ze sponsorów organizowanej w dniach 12-14 września parolimpiady – „Olimpiada Razem 2008”. Akcja ta odbywa się w Częstochowie cyklicznie (raz w roku) i ma na celu integrację społeczeństwa, jak również promocję sportu wśród osób niepełnosprawnych.

Firma Fortum Częstochowa SA czynnie uczestniczyła w konferencji organizowanej przez Miasto Częstochowa w dniach 15-16 czerwca 2009 r., o tematyce „Zrównoważony Rozwój Energetyczny Miast – ZREM 2009. Polityka Energetyczna Unii Europejskiej i Polski”, prezentując działania przedsiębiorstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju Częstochowy. W konferencji tej uczestniczyli: Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, przedstawiciele świata nauki, przedsiębiorcy oraz samorządowcy z innych miast i gmin. Prezentacja działań firmy zdobyła duże uznanie wśród prelegentów i uczestników, umacniając dodatkowo lokalnie i ponad lokalnie wizerunek Fortum, jako firmy odpowiedzialnej społecznie, która potrafi łączyć swoje interesy z interesami społeczności lokalnej.

W bieżącym roku przedsiębiorstwo czynnie uczestniczyło w obchodach 60-lecia Politechniki Częstochowskiej.

Z uwagi na zaangażowanie Fortum Częstochowa SA w rozwiązywanie problemów społecznych i ekologicznych wzrasta jego pozytywne postrzeganie przez społeczność lokalną. Marka firmy identyfikowana jest z przedsiębiorstwem, które działa na rzecz zrównoważonego rozwoju miasta. Działania przedsiębiorstwa znalazły również uznanie u Władz Samorządowych. Na konferencji prasowej, która odbyła się w lutym 2007 r., Władze Częstochowy pozytywnie podsumowały współpracę z Fortum.

Postrzeganie przez firmę działalności prospołecznej i proekologicznej jako długoterminowej inwestycji, która w perspektywie wieloletniej jest w stanie przynieść wymierne efekty w postaci umocnienia przedsiębiorstwa na rynku, pozytywnego postrzegania marki oraz poprawy lojalności klientów jest powodem czynnego włączania się Fortum Częstochowa SA w ten obszar działań.

Fortum Częstochowa SA w pełni odpowiedzialnie realizując marketing społeczny, prowadzi badania i analizę skuteczności podejmowanych działań. Przeprowadzane corocznie badania Customer Satisfaction Index (CSI) wskazują że:

- rośnie zadowolenie wśród klientów,
- marka firmy jest coraz lepiej rozpoznawalna,
- marka firmy kojarzona jest z czystą energią,
- wzrasta świadomość ekologiczna wśród klientów,
- wzrasta lojalność wobec firmy,
- poprawiła się świadomość proekologiczna i prospołeczna pracowników firmy.

Realizacja działań z zakresu marketingu społecznego ma pozytywny wpływ na rozszerzenie rynku i zdobywanie nowych klientów. Było to jednym z powodów podłączenia do sieci ciepłowniczej (wzrost podłączonych mocy wynosi 15 MW). Ponadto daje się zauważyć proces powrotu klientów, którzy zrezygnowali wcześniej z usług Fortum Częstochowa SA.

Ponadto firma Fortum Częstochowa SA jest cenionym przez Władze Miasta partnerem. Samorząd docenia działania firmy w obszarze prospołecznym i proekologicznym, korzysta z konsultacji ze specjalistami firmy, prowadząc program „Zarządzanie energią i środowiskiem w obiektach użyteczności publicznej”. Wspólne działania skutkują ograniczeniem zużycia ciepła w obiektach zależnych od miasta, mniejszymi środkami publicznymi wydawanymi na ten cel, jak również ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych. Szczególnie intensywna współpraca w tym obszarze realizowana jest pomiędzy specjalistami Fortum Częstochowa SA a Inżynierem Miejskim Częstochowy.

Dzięki swojej działalności firma jest pozytywnie postrzegana przez media. W prasie oraz telewizji lokalnej ukazują się publikacje o podejmowanych i realizowanych działaniach prospołecznych i proekologicznych.

Niewątpliwą, chociaż niematerialną korzyścią dla firmy są pozytywne opinie przekazywane przez Władze Miasta innym samorządowcom oraz przedstawicielom mediów i wskazywanie współpracy z Fortum Częstochowa SA jako wzorcowej.

Wszystkie podejmowane inicjatywy społeczne stanowią „inwestycję w przyszłość”, która w perspektywie wieloletniej pozytywnie wpłynie na rozszerzenie rynku świadczonych usług, zwiększenie liczby odbiorców, a co za tym idzie zwiększy przychody Spółki.

Przedsiębiorstwa działające w branży energetycznej, działające w coraz większym zakresie w uwa-

runkowaniach rynkowych uwzględniają w swych misjach działania z zakresu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu.

Społeczne zaangażowanie w przedsiębiorstwach energetycznych odpowiada na oczekiwania klientów i wskazuje, że zacierają się różnice pomiędzy efektywnością ekonomiczną gospodarowania, a jakościowym zarządzaniem firmą. Perspektywiczne planowanie wzrostu wartości przedsiębiorstw wymaga od niego określonych działań oraz gotowości do ponoszenia kosztów nie zawsze bezpośrednio związanych z oferowanym produktem. Takim obszarem aktywności są inicjatywy prospołeczne i proekologiczne, realizowane przez korporację Fortum, które wyznaczają ramy działania w Fortum Częstochowa SA.

Zaznaczyć należy, że nie wszystkie przedsiębiorstwa energetyczne

w tak wymierny i kompleksowy sposób realizują działania z zakresu ekologii i ochrony środowiska oraz działań prospołecznych. Uznać należy, że korporacja Fortum, wraz ze wszystkimi tworzącymi ją jednostkami, jest prekursorem spójnych działań ograniczających jej negatywny wpływ na środowisko naturalne. Wynika to z kultury organizacji, określonej misji i wizji, wieloletniej strategii opartej na założeniach zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa wraz z otoczeniem.

Realizacja działań społecznych jest procesem trudnym i czasochłonnym, jednakże przedsiębiorstwa aktywne w tym obszarze czerpią z niego coraz większe korzyści.

Poniżej zaproponowany został model kompleksowego przygotowania strategii i wdrożenia marketingu społecznego, który z dobrym skutkiem może być zastosowany w przedsiębiorstwie, także energetycznym. Określone działania wdrożeniowe obejmują:

- określenie korzyści oraz identyfikacja ryzyka, jakie dla organizacji przynieść może kompleksowa realizacja marketingu społecznego,
- utworzenie zespołu składającego się ze specjalistów wielu komórek organizacyjnych przedsiębiorstwa, z udziałem konsultanta do spraw marketingu,
- analiza możliwości finansowych oraz prawnych i formalnych realizacji działań prospołecznych i proekologicznych,
- określenie mocnych i słabych stron organizacji z uwypukleniem obszarów, w których może ona pełnić rolę lidera,

Korporacja „ Fortum jest prekursorem spójnych działań ograniczających jej negatywny wpływ na środowisko naturalne

PRZEDSIĘBIORSTWA ENERGETYCZNE

- określenie scenariusza najbardziej efektywnych działań,
- identyfikacja wszystkich realizowanych w przedsiębiorstwie programów, które posiadają charakter działań z zakresu ekologii, edukacji oraz rozwiązywania problemów społecznych,
- zaangażowanie wszystkich zainteresowanych, tj. pracowników, klientów, społeczności lokalnej, przedstawicieli samorządu w celu wspólnego określenia kierunków działania oraz realizacji wyznaczonych celów,
- podejmowanie działań w oparciu o strategię zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa oraz otoczenia z uwzględnieniem strategii biznesowej firmy,
- ustalenie wskaźników efektywności realizowanych działań prospołecznych i proekologicznych,
- wskazanie metodologii badania osiągniętych celów wskazanych w przyjętej strategii realizowanego marketingu społecznego,
- określenie metod komunikacji z grupami docelowymi, na które nakierowane są działania prospołeczne oraz wszystkimi zainteresowanymi, także w obszarze ochrony środowiska,
- przyjęcie jednolitych zasad raportowania realizowanych działań, oraz informowania społeczności lokalnej o wykonanych przedsięwzięciach i ich efektach,
- bieżąca aktualizacja przyjętej strategii marketingu społecznego w oparciu o zmieniające się otoczenie formalno-prawne, warunki biznesowe oraz potrzeby społeczne i ekologiczne.

Przedstawiony model działania oraz propozycje intensyfikacji zaangażowania w obszarze proekologicznym i prospołecznym nie umniejszają faktu, że firma Fortum Częstochowa SA wykazuje duże zaangażowanie w obszarze Społecznej Odpowiedzialności Biznesu.

Dynamiczna ewolucja społeczeństw w globalnym otoczeniu wymaga aktywności marketingowej w wielu obszarach. Niezwykle istotna jest identyfikacja biznesu z otoczeniem, w celu równoważenia interesów przedsiębiorstw z celami polityki społecznej. W dzisiejszej rzeczywistości zarządy firm zdają sobie sprawę z tego, że zasady zrównoważonego rozwoju muszą obejmować zarówno biznes, jak i jego otoczenie. Takie postrzeganie współczesnej rzeczywistości, zakładające współpracę wszystkich interesariuszy, stało się podstawą rozwoju idei marketingu społecznego. Na proces ten niezaprzeczalnie wpływ posiada zmiana poglądów w zakresie określenia strategicznych celów przedsiębiorstw, które obecnie poza dążeniem do maksymalnego zysku, potrafią angażować się w akcje prospołeczne i proekologiczne. Takie postrzeganie misji firmy w krajach zachodnich funkcjonuje już od lat 70. ubiegłego wieku, natomiast w Polsce rozwija się dopiero od kilku lat. Stosowanie mar-

ketingu społecznego wymaga od przedsiębiorstw zrozumienia, jaką rolę mogą pełnić w społeczeństwie oraz wrażliwości na problemy je dotykające.

Realizacja marketingu społecznego wymaga w pierwszej kolejności określenia obszarów zainteresowania, w których aktywność przyniesie oczekiwane korzyści przedsiębiorstwu i grupie docelowej, na którą jest nakierowana. Duży wpływ na wybór obszarów, w których przedsiębiorstwo zamierza realizować działania prospołeczne, ma branża określająca profil produkcji lub usług oraz otoczenie artykułujące swoje potrzeby. Branża energetyczna w tym obszarze posiada ogromny potencjał, z uwagi na rozwój cywilizacyjny, który kształtowany jest powszechnym dostępem do mediów energetycznych. Rosnące potrzeby społeczeństw w zakresie zużycia energii warunkowane są coraz powszechniejszym dostępem do dóbr konsumpcyjnych. Jednocześnie rosną potrzeby artykułowane przez te społeczności, powodujące konieczność nakierowania działań firm na dialog z odbiorcami, ich przedstawicielami w strukturach lokalnych, regionalnych i krajowych w celu intensyfikacji działań potwierdzających Społeczną Odpowiedzialność Biznesu branży energetycznej.

Aktywizacja działania przedsiębiorstw energetycznych wymaga posiadania wyspecjalizowanych kadr, które określą strategię firmy we wskazanym obszarze biorąc pod uwagę realia finansowe funkcjonowania firm i konfrontując je z potrzebami i oczekiwaniami społecznymi. Określenie zakresu i podjęcie takich działań wymaga zrozumienia marketingu społecznego, wynikającego z charakteru definicji zawartych w literaturze, który polega przede wszystkim na zachowaniu równowagi pomiędzy przedsiębiorstwem, konsumentem i otoczeniem w oparciu o funkcjonującą literę prawa. Szczególny cel tej działalności stanowi wywieranie korzystnego wpływu na rozwiązywanie problemów społecznych oraz kształtowanie postaw obywatelskich. W marketingu społecznym następuje ewolucja kompozycji marketingowej, gdzie 4P zostaje zastąpione przez 6P, które tworzą: produkt, cena, dystrybucja, promocja oraz dodatkowo partnerstwo i polityka. Oznacza to współpracę przedsiębiorstwa z organizacjami sektora publicznego i prywatnego oraz działanie na płaszczyźnie inicjującej zmiany ustawodawcze, konsumujące założenia z zakresu polityki społecznej.

Realizacja spójnych działań na rzecz społeczeństwa przynosi przedsiębiorstwu wymierne korzyści, szczególnie w zakresie:

- poprawy wiarygodności i wizerunku firmy,
- zwiększenia lojalności klientów i interesariuszy,
- wzrostu wydajności.

Ponadto działania prospołeczne wzmacniają społeczeństwa, generując silniejszy rynek po stronie popytu, co w perspektywie ma pozytywny wpływ na rozwój rynku po stronie podaży.

Marketing społeczny stanowi ważną formę oddziaływania biznesu na społeczeństwo. Ma on szansę rozwoju wtedy, gdy zwiększa się poczucie odpowiedzialności za innych oraz zauważalna jest współzależność między życiem własnym a życiem innych osób. Idea ta opiera się na założeniu, że skonsolidowane działania w obszarze poprawy jakości życia wraz z poprawą stanu otoczenia są możliwe przy intensyfikacji inicjatyw obywatelskich, odpowiednim kształtowaniu prawa oraz aktywnym zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych: od decydentów poprzez wykonawców do odbiorców.

Społeczne zaangażowanie przedsiębiorstw jest obszarem, na który światowe i polskie firmy coraz częściej zwracają uwagę. Te z nich, które potrafiły wpisać w swą strategię działania społeczne szybciej odnoszą długofalowe sukcesy, są rozpoznawalne i co najistotniejsze – zdobyły społeczne zaufanie. Przeprowadzane analizy wskazują na zdecydowany wzrost lojalności klientów względem marki firmy, która odpowiada na potrzeby społeczne. Realia funkcjonowania biznesu wskazują, że zarządzanie przedsiębiorstwem jedynie w oparciu o kryterium maksymalizacji zysku nie daje oczekiwanych efektów.

Niezmiennie istotnym faktem jest, że niezależne firmy eksperckie prowadzą badania i publikują wyniki dotyczące zaangażowania przedsiębiorstw w sprawy społeczne. W raporcie International Business Report opublikowanym przez Grand Thornton dotyczącym 34 krajów, Polska znajduje się na 13 miejscu. Świadczy to o tym, że polscy przedsiębiorcy są świadomi wagi społecznego aspektu prowadzonej przez siebie działalności. Ponadto dowód wzrostu świadomości prospołecznej polskiego biznesu stanowią wyniki „Cyklu regionalnych badań zaangażowania społecznego” przeprowadzone na próbie 325 przedsiębiorstw. Przedstawiciele firm określili obszary działań społecznych, w których podejmują stosowne inicjatywy, jako najważniejsze wskazując edukację, sponsoring oraz pomoc społecznościom lokalnym. Przeprowadzone badanie dowodzi, że wśród polskich przedsiębiorstw rośnie świadomość, iż pomysłowość ich firm wiąże się z rozwojem otoczenia i wymaga akceptacji społecznej.

Na podstawie analizy działań Fortum oraz raportów firm eksperckich zauważyć należy, że cel działania przedsiębiorstw energetycznych oprócz nastawienia na zysk ewoluuje w kierunku poglądu, że systemy energetyczne i działania firm muszą przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju otoczenia,

w którym funkcjonują. Społeczne zaangażowanie w tych przedsiębiorstwach odpowiada na oczekiwania klientów i wskazuje na równowagę ekonomicznego gospodarowania i jakościowego zarządzania firmą. Fortum Częstochowa SA, zgodnie z misją i wizją Korporacji Fortum, realizuje działania prospołeczne i proekologiczne w sposób mogący stanowić przykład dla innych przedsiębiorstw energetycznych.

Polska branża energetyczna stoi przed ogromnymi wyzwaniami, warunkowanymi branżowymi aktami

Wszystkie firmy energetyczne w trybie pilnym powinny przygotować strategie nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych

prawnymi, krajowymi dokumentami strategicznymi oraz dyrektywami Unii Europejskiej. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju, jak również poprawa efektywności przemysłu energetycznego oraz ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, wymagają od nich szczególnej społecznej odpowiedzialności. W związku z powyższym wszystkie firmy energetyczne w trybie pilnym powinny przygotować strategie nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem działań proekologicznych. Wymaga to jednak przekonania, że zintensyfikowanie działań w obszarze Społecznej Odpowiedzialności Biznesu służy nie tylko społecznościom lokalnym, ale w perspektywie długoterminowej przede wszystkim firmie.

Realizacja działań społecznych stanowi proces trudny i czasochłonny, jednakże przedsiębiorstwa aktywne w tym obszarze mają szansę czerpać z ich wdrażania coraz większe korzyści.

Aneta Herbuś
Absolwentka Politechniki Częstochowskiej
Wydział Zarządzanie i Marketing

Ochrona danych osobowych a systemy inteligentnych sieci

dr Robert Zajdler

Wstęp

Liberalizacja rynków energetycznych prowadzi zazwyczaj do optymalizacji kosztów po stronie tych sektorów rynku, które są otwarte na konkurencję, ale również zwiększa świadomość odbiorców, co do cen i warunków dostaw takich towarów jak: energia elektryczna, czy też gaz. Ma ona również znaczenie dla tych sektorów rynku, które teoretycznie nie są elementem rynku konkurencyjnego. Środkiem optymalizacji kosztów po stronie przedsiębiorstw energetycznych i zwiększenia efektywności wykorzystania energii po stronie odbiorców jest informacja o charakterystykach zużycia poszczególnych odbiorców lub grup odbiorców. Na tej podstawie możliwe jest budowanie strategii biznesowych oraz analiza i modelowanie własnego zużycia w przypadku odbiorców¹⁾. Wzrastające w ostatnim okresie zainteresowanie nowoczesnymi systemami opomiarowania (tzw. systemy inteligentnego opomiarowania) wychodzi naprzeciw tym zapotrzebowaniom. Tego rodzaju technologie, jak systemy inteligentnego opomiarowania czy też szerzej inteligentnych sieci, których urządzenia pomiarowe są elementem, odpowiadają na szereg potrzeb związanych z funkcjonowaniem i rozwojem rynku²⁾. Możliwość zastosowania ich nie tylko na rynku energii elektrycznej, ale również gazu, ciepła i wody stwarza dodatkowe możliwości dla uczestników tego rynku.

Na marginesie dyskusji na temat wprowadzania tych systemów w Polsce pozostaje pytanie o zagrożenia wynikające z ich wdrażania. Jednym z istotnych zagrożeń, które wymaga analizy i podjęcia kierunkowych rozstrzygnięć już na obecnym etapie jest ochrona danych pomiarowych odbiorców. Celem niniejszego artykułu jest pokazanie obecnie zauważanych na świecie zagrożeń związanych z rozwojem inteligentnych sieci w aspekcie ochrony danych wrażliwych odbiorcy oraz zaproponowanie obszarów, w których podjęcie działań prawnych na obecnym etapie wydaje się konieczne.

Systemy inteligentnego opomiarowania

Systemy inteligentnego opomiarowania, czy szerzej inteligentnych sieci³⁾, umożliwiają uzyskanie w czasie rzeczywistym informacji o bieżącym zużyciu, jego charakterystyce, jak również cenie. Dodatkowo, poprzez dostęp do danych historycznych umożliwiają tworzenie dokładnych profili zużycia. Dalsza rozbudowa tego systemu umożliwia uzyskanie informacji o pracy poszczególnych urządzeń znajdujących się u odbiorcy oraz sterowanie nimi z poziomu sieci. Korzyści dla konsumentów to przede wszystkim większa świadomość własnej konsumpcji i jej charakterystyki, mogąca prowadzić do większej skłonności do racjonalizacji zużycia. Dodat-

Jednym z istotnych zagrożeń, które wymaga analizy i podjęcia kierunkowych rozstrzygnięć jest ochrona danych pomiarowych odbiorców

„kowo, potencjalna aktywizacja na rynku, poprzez większą skłonność do zmiany sprzedawcy i uzyskania lepszej oferty⁴⁾. Systemy inteligentnych sieci, w sytuacji rynku konkurencyjnego, dają szereg korzyści dla innych uczestników rynku, jak: operatorzy systemów dystrybucyjnych i systemu przesyłowego, dostawcy, czy też re-

gulator rynku. Dla operatorów systemów w elektroenergetyce, zastosowanie tego systemu może ograniczyć m.in. ich straty handlowe (np. kradzieże), straty techniczne (np. bilansowanie małych obszarów, dokładności pomiarów), czy też spłaszczanie dobowych i rocznych profili zużycia. Dla sprzedawców – będzie możliwość lepszego dostosowania ofert do oczekiwań odbiorców. Z punktu widzenia polityki państwa,

¹⁾ Zob. szerzej: European Commission, *European Smart Grids Technology Platform, Vision and Strategy for European's Electricity Networks of the Future*, 2006.

²⁾ Również: Malko J.: *Generacja Rozproszona w Europejskiej Polityce Energetycznej*, Europejskie sieci rozdzielcze – SIECI 2004, V Konferencja naukowo-techniczna.

³⁾ Szerzej: Raport *Accelerating Smart Grid Investment*, World Economic Forum/Accenture 2009, str. 36, str. 8 [za:] Mariusz Swora, *Inteligentne sieci jako połączenie energetyki z nową gospodarką*, Instal (299)2009, str. 6.

⁴⁾ Zajdler R.: *Skutki liberalizacji rynku energii elektrycznej i gazu dla konsumentów i dostawców*, Prawo i Podatki Unii Europejskiej (Infor) nr 6(66)2007.

wprowadzenie ich zapewnić może zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, gdyż aktywne stymulowanie zachowań odbiorców może zmniejszyć zapotrzebowanie na energię elektryczną i gaz w szczycie, a przez to ograniczyć zapotrzebowanie po stronie podaży. Podobne korzyści mogą wystąpić również w przypadku zużycia ciepła i wody. Dla regulatora rynku umożliwiają dokonanie precyzyjnych porównań w różnych aspektach⁵⁾.

Powyższe wyliczenie nie zamyka wachlarza korzyści wynikających z tego systemu⁶⁾. Należy jednak pamiętać, iż prawdziwa wartość wynikająca z wdrażania systemów inteligentnego opomiarowania wynika z informacji, jakie można dzięki nim uzyskać, w tym informacji, które odbiorca niekoniecznie jest skłonny świadomie udostępnić. Sposób rejestracji danych pomiarowych przez inteligentne liczniki umożliwia bardzo dokładną analizę zachowań odbiorców, zwłaszcza w sytuacji zdalnego podłączania urządzeń znajdujących się u odbiorcy pod urządzenia pomiarowe. Odczyt z inteligentnego licznika w powiązaniu z innymi informacjami może być interpretowany prawie jak DNA konkretnego odbiorcy. Na tym tle rodzi się istotne z prawnego punktu widzenia pytanie o społeczną akceptację takich rozwiązań.

Zagrożenia wynikające z inteligentnego opomiarowania

Niewłaściwie wdrożone systemy inteligentnego opomiarowania mogą rodzić zagrożenia dla ochrony praw i wolności obywateli. Wdrożenie ich powoduje zbieranie istotnych danych o odbiorcy, ich przesyłanie do repozytoriów danych, dalsze przechowywanie i udostępnianie innym podmiotom. Na każdym z tych etapów może dochodzić do nieuprawnionego dostępu do danych, ich wykorzystania i przetwarzania. Główne zagrożenia z punktu widzenia ochrony danych osobowych odbiorcy związane z wdrożeniem systemu inteligentnych sieci to: (1) kradzież danych identyfikujących podmiot, (2) możliwość określania i śledzenia indywidualnych zachowań odbiorcy, (3) możliwość pozyskiwania informacji o urządzeniach przez niego używanych i sterowania nimi, (4) pozyskiwanie informacji umożliwiającej precyzyjną napaść, (5) umożliwienie cenzurowania działań odbiorcy, (6) możliwość modyfikowania danych odbiorcy⁷⁾.

Niewłaściwe procedury ochrony danych na różnych etapach ich pozyskiwania i udostępniania umożliwiają nieuprawniony dostęp do tych danych oraz ich udostępnienie wbrew intencji podmiotu zbierającego i przetwarzającego te dane. System inteligentnych sieci daje możliwość precyzyjnego określania indywidualnych zachowań odbiorców. Poprzez zbieranie informacji o czasie, miejscu oraz poziomie wykorzystywania energii elektrycznej w domu oraz w jego konkretnych miejscach pozwalają na identyfikację zachowań. W sytuacji zdalnego połączenia licznika z urządzeniem zainstalowanym w domu, umożliwia zdalne śledzenie sposobu korzystania z tego urządzenia. Pozwala lub może pozwolić również na identyfikację konkretnego modelu urządzenia. Taka informacja może być różnie wykorzystywana, w tym w sposób niekorzystny dla odbiorcy. Chociażby, w trakcie procedury gwarancyjnej, producent urządzenia, na podstawie zebranych danych pomiarowych, może próbować udowodnić korzystanie z urządzenia w sposób niezgodny z instrukcją, dążąc do uwolnienia się od odpowiedzialności gwarancyjnej. Dotyczy to również ubezpieczycieli, którzy mogą na podstawie danych pomiarowych decydować o słuszności roszczeń wynikających z umowy ubezpieczenia, wykorzystując dane pomiarowe do udowodnienia współodpowiedzialności ubezpieczonego. Identyfikacja zachowań odbiorcy może również być podstawą działań władzy publicznej, która, bazując na danych pomiarowych, może precyzyjnie identyfikować zachowania niepożądane i je skuteczniej ograniczać. Dla przykładu, algorytm, który porównuje dane pomiarowe z pogodą oraz charakterystyką substancji mieszkaniowej może określić niestandardowe zachowania w zakresie wykorzystywania energii elektrycznej, gazu, ciepła, czy też wody oraz ich przewidywane przyczyny. Utrudnione może być również korzystanie z radia czy też telewizji bez płacenia abonamentu radiowo-telewizyjnego. Dostęp do danych pomiarowych w czasie rzeczywistym pozwala na uzyskanie informacji, czy odbiorca energii jest w domu oraz co dokładnie robi. Informacja tego rodzaju może być wykorzystywana dla precyzyjnej kampanii marketingowej. Może również być informacją dla włamywaczy, gdzie i w jakich godzinach zazwyczaj domownicy przebywają w domu, jak również przybliżyć rodzaje urządzeń, jakie mogą znajdować się w domu. Dane pomiarowe mogą być gromadzone i przechowywane w różnych miejscach, do których mogą mieć dostęp różne grupy osób. Prowadzić to może do nieuprawnionej modyfikacji danych, w sposób niekorzystny dla odbiorcy. To przykładowe wyliczenie zastosowań danych pomiarowych pokazuje na szerokie spektrum zagadnień, które należy rozważyć regulując sposób gromadzenia, udostępniania oraz kontroli nad danymi pomiarowymi odbiorcy.

⁵⁾ Por. Malko J.: *Sieci inteligentne – zasady i technologie*, Rynek Energii 3/2009.

⁶⁾ Zob. szerzej: DGA SA i Instytut Sobieskiego: *Analiza Końcowa w ramach projektu Transition Facility PL2005/017-488.02.04 „Wzmocnienie nadzoru regulatora nad sektorem energii”* – Nr ref. 2005/017-488.02.04.01.

⁷⁾ Por. Herold R.: *Smart Grid Privacy Concerns* [na:] http://www.privacyguidance.com/files/SmartGrid_Privacy-HeroldOct2009.pdf.

Ochrona danych pomiarowych

Spółeczna akceptacja inteligentnych systemów pomiarowych jest ściśle powiązana z kwestią poszanowania prywatności i ochrony danych osobowych. Wydaje się, iż obecnie poza dyskusją jest kwestia, czy dane tego rodzaju należy traktować jako dane osobowe podlegające ochronie. Podobnie kwestia znaczenia ochrony danych pomiarowych dla poszanowania prywatności nie budzi raczej wątpliwości.

W Unii Europejskiej, prywatność i dane osobowe są chronione chociażby w oparciu o przepisy art. 7 i 8 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej⁸⁾, która po 1 grudnia 2009 r., czyli po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, ma taki sam status prawno-międzynarodowy jak traktaty konstytuujące obecną Unię Europejską⁹⁾. Przepis art. 7 [Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego] stwierdza, iż każdy ma prawo do poszanowania swego życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się. Przepis art. 8 [Ochrona danych osobowych] stwierdza, iż: (1) każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą, (2) dane muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą i prawo do spowodowania ich sprostowania, (3) przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu. Zbieranie i przetwarzanie danych pomiarowych może pośrednio ingerować w prawa chronione art. 7 Karty. Ochrona tych danych jest prawem każdego odbiorcy. Możliwość ich udostępniania jest jednoznacznie limitowana. Warunkiem jest przede wszystkim zgoda odbiorcy. Dopuszczone jest również ich przetwarzanie w oparciu o uzasadnioną podstawę prawną wynikającą z ustawy. Ta regulacja stwarza zatem obowiązek państwa do jednoznacznego określenia sytuacji, w których takie udostępnianie jest prawnie możliwe.

Kwestia ochrony tych danych jest również przedmiotem dyskusji na innych forach międzynarodowych, gdzie podnoszone są podobne problemy¹⁰⁾. Poruszone były również argumenty na rzecz konieczności większej regulacji tych kwestii na poziomie międzynarodowym. Dotyczy to m.in. konieczności uregulowania przetwarzania danych w miejscach, gdzie lokalna jurysdykcja nie zapewnia odpowiedniego standardu przechowywania i przetwarzania tych danych.

Podstawowym założeniem na gruncie prawa polskiego jest przyjęcie, iż dane pomiarowe powinny być traktowane jako dane osobowe w rozumieniu

art. 6 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), dalej również „ustawa” i w związku z tym podlegać ochronie jak dane osobowe.

W rozumieniu ustawy za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności

**Spółeczna „
akceptacja
inteligentnych
systemów
pomiarowych jest
ściśle powiązana
z kwestią
poszanowania
prywatności
i ochrony danych
osobowych**

przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne. Dane pomiarowe umożliwiają taką identyfikację osoby fizycznej. Aby dane pomiarowe traktować jako dane osobowe wystarczy, że zidentyfikowanie danej osoby jest możliwe bez konieczności poniesienia

nadmiernych kosztów, czasu lub działań. Oznacza to, że dane pomiarowe nie muszą identyfikować wprost podmiotu, ale wystarczy, że identyfikują pośrednio w miarę nieskomplikowany sposób. Tego rodzaju dane podlegają ochronie na podstawie tej ustawy.

Takie dane pomiarowe są zbierane i przetwarzane przez określone podmioty. Podmioty te są traktowane jako administratorzy danych, co wiąże się z koniecznością spełnienia określonych wymagań prawnych. Za administratora danych uważa się podmioty określone w art. 3 ustawy. Należą do nich organy państwowe, organy samorządu terytorialnego, państwowe i komunalne jednostki organizacyjne, jak również podmioty niepubliczne realizujące zadania publiczne oraz osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, jeżeli przetwarzają dane osobowe w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub dla realizacji celów statutowych. Przetwarzanie danych (art. 7 pkt 2 ustawy) przez powyższe podmioty oznacza jakiegokolwiek operacje na danych osobowych (pomiarowych), takich jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie. Przedsiębiorstwa zbierające dane pomiarowe i nimi zarządzające spełniają powyższe przesłanki. Jakże zatem gwarancje związane z ochroną danych pomiarowych dają regulacje prawa krajowego?

Po pierwsze, konsument powinien wyrazić wprost zgodę na przetwarzanie swoich danych pomiarowych.

⁸⁾ http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

⁹⁾ Duff A.: *True guide to the Treaty of Lisbon*, Alliance of Liberals and Democrats for Europe, str. 3-4.

¹⁰⁾ http://www.oecd.org/document/18/0,2340,en_2649_342-55_1815186_1_1_1_1,00.html

Przepisy art. 23 ustawy przewidują również inne sytuacje, w których możliwe jest przetwarzanie danych osobowych bez uzyskania zgody danego podmiotu. Jest to możliwe w sytuacji, gdy przetwarzanie jest niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa, jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego, jest konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub, gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą. Odnosi się to również do sytuacji, gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Patrząc na sposób wykorzystywania oraz cel zbierania danych pomiarowych, brak jest argumentów przemawiających za zaniechaniem uzyskania wprost zgody konsumenta na przetwarzanie jego danych pomiarowych. Zgoda na przekazywanie danych przez konsumenta musi mieć charakter wyraźny, dotyczyć określonego celu przetwarzania, a jej wszystkie aspekty muszą być jasne dla podpisującego w momencie jej wyrażania¹¹⁾. Czynności takiej nie konwaliduje późniejsze poinformowanie o treści regulaminu, ani możliwość zgłoszenia zastrzeżeń wobec pewnych form przetwarzania danych. Dodatkowo, należy zauważyć, iż część tych danych może mieć charakter wrażliwy w rozumieniu art. 27 ust. 1 ustawy. Do danych takich należą te, które ujawniają m.in. pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, dane o stanie zdrowia, nałogach lub życiu seksualnym. W przypadku tego rodzaju danych wymogi są zaostrzone. Nie jest wykluczone, że przetwarzanie danych pomiarowych może ujawnić bądź przynajmniej uprawdopodobnić tego rodzaju informacje o odbiorcy. Konieczne będzie zapewnienie szczególnej ochrony odbiorcy w zakresie zbierania, przetwarzania i udostępniania tych danych.

Zbierane dane pomiarowe odbiorcy mogą być wykorzystywane: (1) na potrzeby realizowanej umowy, np. dostawy energii elektrycznej, (2) na potrzeby działalności marketingowej przedsiębiorstwa będącego stroną umowy z odbiorcą, przy czym dotyczyć to może uprawnionego marketingu własnych usług, jak i własnych usług dodatkowych oraz pośrednictwa w świadczeniu usług oferowanych przez inne podmioty, (3) na potrzeby innych przedsiębiorstw w ramach danej grupy kapitałowej, (4) na potrzeby innych uczestników rynku energetycznego oraz (5) na potrzeby działalności marketingowej innych przedsiębiorstw. Takie szerokie spektrum wykorzystania

danych odbiorcy wymusza wprowadzenie pewnych ograniczeń w tym zakresie. Niewykluczone, że ograniczenia te będą musiały być wprowadzone przez ustawodawcę, gdyż poziom świadomości konsumentów może ograniczać możliwość zrozumienia całego spektrum zagrożeń wynikających z często automatycznego podpisywania zgody przez konsumentów na przetwarzanie ich danych osobowych w celach innych niż związane ściśle z realizacją umowy.

Dodatkowo, należy także zauważyć, że zgoda może obejmować przetwarzanie danych pomiarowych jedynie w zakresie wyznaczonym zasadą adekwatności, czyli zakres zbieranych i przetwarzanych danych musi odpowiadać celowi, na jaki te dane są zbierane i wykorzystywane. Udzielenie zgody na przetwarzanie danych w zakresie szerszym niż wyznaczony zasadą adekwatności danych do celu nie może być prawnie skuteczne. Odbiorca, którego dane są zbierane i przetwarzane może udzielić zgody w zakresie węższym niż zakres wszystkich danych adekwatnych do celu przetwarzania. Określenie w zgodzie węższego zakresu danych osobowych wiąże administratora danych. Ze względów dowodowych, w interesie administratora danych leży sprecyzowanie zakresu zgody na przetwarzanie danych osobowych, poprzez np. stosowanie pisemnych wzorów zgody. W przeciwnym razie może mieć on trudności z wykazaniem, że przetwarza dane pomiarowe danego odbiorcy legalnie.

Po drugie, konsument musi być poinformowany o celu zbierania danych, jego zakresie oraz formach wykorzystywania. Informacja powinna być dostarczona odbiorcy najpóźniej do czasu pozyskiwania tych danych. W przypadku zbierania szerszego zakresu danych, niż wymagany dla prowadzenia działalności sieciowej, konsument powinien wyraźnie zgodzić się na gromadzenie takich danych. Na tym tle rodzi się pytanie, czy wystarczająca jest np. ogólna klauzula zawierana w umowie z odbiorcą:

„Wyrażam zgodę na przetwarzanie przez firmę X z siedzibą w Warszawie, ul. (zwany dalej: Dostawcą energii) moich danych osobowych: (a) w celu związanym z zawartymi umowami i (b) w celu przedstawienia mi przez Dostawcę energii informacji marketingowych dotyczących oferowanych przez Dostawcę usług i produktów lub usług i produktów innych podmiotów oferowanych za pośrednictwem Dostawcy na podstawie jego statutu.”

Szczególne wątpliwości rodzi zapis pkt (b) tej klauzuli. Szczegółowość zbieranych danych pomiarowych może pomóc dokładnie dostosować różne oferty innych podmiotów przedstawiane odbiorcy za pośrednictwem dostawcy energii. Oferty te mogą dotyczyć różnych aspektów życia odbiorcy, również tych głęboko ingerujących w jego prywatność. Otrzymywanie oferty, za pośrednictwem dostawcy, dokładnie odpowiadającej zachowaniom konsumpcyjnym odbiorcy może rodzić pewien dyskomfort odbiorcy, który można by potraktować jako naruszenie jego

¹¹⁾ Por. wyrok NSA z 4 kwietnia 2003 r. (II SA 2135/2002) oraz wyrok NSA z 12 października 2004 r. (OSK 769/04).

prawa do prywatności¹²⁾. Przetwarzanie jego danych pomiarowych pod kątem przygotowania tego rodzaju oferty rodzi również tego rodzaju zagrożenie. Z tego względu zgoda odbiorcy musi określać przedmiotowy zakres oferowanych w tym zakresie towarów i usług. Jeżeli zatem zmieni się cel zbierania i przetwarzania danych osobowych, odbiorca musi wyrazić na takie przetwarzanie zgodę. Dlatego też zgoda „blankietowa”, jak to wynika z powyższej klauzuli nie powinna być stosowana¹³⁾. Z uwagi na utrudnienie praktyczne z tego wynikające, powstaje pytanie, czy takie sformułowanie klauzuli, które daje zgodę na pewne kategorie działań administratora danych jest wystarczającym gwarantem. Wydaje się, iż jeżeli jest to wystarczająco jednoznaczne i precyzyjne, powinno to wypełniać cele ustawowe w tym zakresie.

Po trzecie, odbiorca powinien mieć możliwość dostępu do swoich danych pomiarowych i dokonania ich korekty, w sytuacji, gdy dane są niedokładne, niekompletne lub bez znaczenia dla celu, w jakim miały być zbierane. Podstawowym uprawnieniem osoby, której dane dotyczą, jest dostęp do danych na swój temat oraz do informacji o procesie ich przetwarzania. Uprawnienie to zostało skonkretyzowane przez przyznanie podmiotowi danych osobowych żądania udzielenia informacji na temat danych osobowych przez niego przetwarzanych. W razie wykazania przez osobę, której dane pomiarowe dotyczą, że są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały zebrane z naruszeniem prawa albo są zbędne do realizacji celu, dla którego zostały zebrane, administrator danych jest obowiązany, bez zbędnej zwłoki, do uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania danych, czasowego lub stałego wstrzymania przetwarzania kwestionowanych danych lub ich usunięcia ze zbioru (art. 35 ust. 1 ustawy). W odniesieniu do danych pomiarowych, szczególnie uciążliwe może być udowodnienie, że określone dane znajdujące się w zbiorze danych są zbędne do realizacji celu, na jaki zostały zebrane. Wydaje się, iż konieczne będzie ustawowe zawężenie tej regulacji w przypadku danych pomiarowych. Konieczne może okazać się również dookreślenie pojęcia „bez zbędnej zwłoki”, gdyż praktyka w tym zakresie może okazać się niejednorodna. W końcu, konieczne jest określenie maksymalnego okresu, w jakim dane pomiarowe byłyby przechowywane. Po tym terminie powinny być zniszczone, przy zachowaniu odpowiednich procedur bezpieczeństwa.

Po czwarte, szczególnie regulowane jest przekazywanie danych osobowych przez administratora danych innym podmiotom. Udostępnianie danych jest jedną z czynności (operacji) objętych pojęciem prze-

tworzania (art. 7 pkt 2 ustawy), więc wszelkie postanowienia mówiące o przetwarzaniu danych odnoszą się także do ich udostępniania. W tym wypadku, konieczne jest spełnianie dodatkowych kryteriów. Co do zasady zgoda na dalsze przetwarzanie danych osobowych może być wyrażona skutecznie przez zainteresowanego odbiorcę tylko po wykonaniu przez administratora danych obowiązku powiadomienia ustanowionego w art. 24 ust. 1 ustawy. Zgoda taka musi odnosić się do tego celu przetwarzania danych, o którym osoba, której dane dotyczą, została poinformowana. Zgodnie z decyzją GODO¹⁴⁾, osoba zainteresowana musi mieć możliwość odrębnego wyrażania zgody na przetwarzanie danych w każdym ze wskazanych przez administratora danych celów, a także odrębnego wyrażenia zgody na udostępnianie danych osobom trzecim przez administratora¹⁵⁾. Odbiorca nie może wyrazić zgody w sposób „blankietowy”. Dodatkowo, z uwagi na powyżej przedstawione zagrożenia dla odbiorcy, kwestią szczególnie istotną jest odpowiedź na pytanie, jaki zakres jawności powinny mieć tego rodzaju bazy danych. Zakres jawności rozumiany w aspekcie podmiotowym i przedmiotowym, czyli jakie podmioty inne niż konkretny dostawca powinny mieć możliwość uzyskania takich danych oraz jaki powinien być zakres uzyskanej informacji.

Podsumowanie

Rozwój technik informatycznych w energetyce wymusza konieczność zapewnienia ochrony danych pomiarowych odbiorcy. Stworzenie rozwiązań regulacyjnych, jak i umownych w tym zakresie potrzebne jest zanim jeszcze dane te będą na szeroką skalę zbierane, przetwarzane i udostępniane. Pokazane powyżej zagrożenia, zarówno o charakterze technicznym, jak i wynikające z konieczności realizacji prawnie chronionych interesów odbiorców, wymagają podjęcia działań programowych w tym zakresie już w momencie tworzenia modelu prawnego przyszłego rynku opomiarowania w Polsce. Powyższe uwagi nie mają charakteru wyczerpującego, służą ukazaniu najbardziej widocznych kwestii wymagających dalszej pogłębionej analizy.

dr Robert Zajdler

Radca prawny, kancelaria Wardyński i Wspólnicy,
ekspert energetyczny w Instytucie Sobieskiego

¹²⁾ Zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 5 maja 2004 r. (VI ACA 798/2003).

¹³⁾ Zob. również: Polok M.: *Bezpieczeństwo danych osobowych*, C.H. Beck 2008.

¹⁴⁾ Decyzja z 14 lipca 2000 r. nr GI-DP-DEC-44/2000/680.

¹⁵⁾ Zob. szerzej: Drozd A.: *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz. Wzory pism i przepisy*, LexisNexis Warszawa 2008 (wydanie IV), str. 504.

KOMUNIKAT W SPRAWIE STAWEK OPŁATY PRZEJŚCIOWEJ NA ROK 2010

PREZES

URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI

Warszawa, dnia 29 października 2009 r. ■

Komunikat

Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr 20/2009 w sprawie stawek opłaty przejściowej na rok 2010

I. Działając na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. *o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 130, poz. 905, ze zm.) informuję, iż od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. stawki opłaty przejściowej uwzględniające podatek od towarów i usług (stawki brutto) wynoszą:

- 1) 0,46 zł na miesiąc – w odniesieniu do odbiorców końcowych pobierających energię elektryczną w gospodarstwie domowym, zużywających rocznie poniżej 500 kWh energii elektrycznej (art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy);
- 2) 1,94 zł na miesiąc – w odniesieniu do odbiorców końcowych pobierających energię elektryczną w gospodarstwie domowym, zużywających rocznie od 500 kWh do 1 200 kWh energii elektrycznej (art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy);
- 3) 6,14 zł na miesiąc – w odniesieniu do odbiorców końcowych pobierających energię elektryczną w gospodarstwie domowym, zużywających rocznie powyżej 1 200 kWh energii elektrycznej (art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy);
- 4) 1,65 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, niewymienionych w pkt 1-3 niniejszego Komunikatu, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia (art. 10 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy);
- 5) 4,09 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, niewymienionych w pkt 1-3 niniejszego Komunikatu, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej średniego napięcia (art. 10 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy);
- 6) 7,63 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, niewymienionych w pkt 1-3 niniejszego Komunikatu, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej wysokich i najwyższych napięć (art. 10 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy);
- 7) 2,10 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej wysokich i najwyższych napięć i którzy w roku kalendarzowym poprzedzającym o rok dany rok kalendarzowy, w którym są stosowane stawki opłaty przejściowej, zużyli nie mniej niż 500 GWh energii elektrycznej z wykorzystaniem nie mniej niż 60% mocy umownej, dla których koszt energii elektrycznej stanowi nie mniej niż 15% wartości ich produkcji (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy).

II. Z uwagi na fakt, iż stawki opłaty przejściowej zamieszczane w taryfach przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej są stawkami netto (pomniejszone o należny podatek od towarów i usług), dodatkowo informuję, że stawki opłaty przejściowej netto w 2010 r. będą wynosić:

- 1) 0,38 zł na miesiąc – w odniesieniu do odbiorców końcowych pobierających energię elektryczną w gospodarstwie domowym, zużywających rocznie poniżej 500 kWh energii elektrycznej (art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy);
- 2) 1,59 zł na miesiąc – w odniesieniu do odbiorców końcowych pobierających energię elektryczną w gospodarstwie domowym, zużywających rocznie od 500 kWh do 1 200 kWh energii elektrycznej (art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy);
- 3) 5,03 zł na miesiąc – w odniesieniu do odbiorców końcowych pobierających energię elektryczną w gospodarstwie domowym, zużywających rocznie powyżej 1 200 kWh energii elektrycznej (art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy);
- 4) 1,35 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, niewymienionych w pkt 1-3 niniejszego Komunikatu, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia (art. 10 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy);

INFORMACJE I KOMUNIKATY

- 5) 3,35 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, niewymienionych w pkt 1-3 niniejszego Komunikatu, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej średniego napięcia (art. 10 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy);
- 6) 6,25 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, niewymienionych w pkt 1-3 niniejszego Komunikatu, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej wysokich i najwyższych napięć (art. 10 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy);
- 7) 1,72 zł na miesiąc na kW mocy umownej – w odniesieniu do odbiorców końcowych, których instalacje są przyłączone do sieci elektroenergetycznej wysokich i najwyższych napięć i którzy w roku kalendarzowym poprzedzającym o rok dany rok kalendarzowy, w którym są stosowane stawki opłaty przejściowej, zużyli nie mniej niż 500 GWh energii elektrycznej z wykorzystaniem nie mniej niż 60% mocy umownej, dla których koszt energii elektrycznej stanowi nie mniej niż 15% wartości ich produkcji (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy).

III. W sytuacji, gdy taryfa na dystrybucję energii elektrycznej przedsiębiorstwa energetycznego będącego płatnikiem opłaty przejściowej, w której uwzględnia się skutki wprowadzenia opłaty przejściowej, zgodnie z art. 45 ust. 1c) i ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, ze zm.), nie zostanie wprowadzona do stosowania od dnia 1 stycznia 2010 r. przedsiębiorstwo to jest obowiązane w rozliczeniach z odbiorcami końcowymi od dnia 1 stycznia 2010 r. pobierać opłatę przejściową wg nowych stawek, opublikowanych w niniejszym Komunikacie.

PGE Elektrociepłownia Lublin-Wrotków Sp. z o.o.

Pobieranie tekstów taryf dla energii elektrycznej i paliw gazowych ze strony internetowej URE

1. W celu pobrania tekstu taryfy dla energii elektrycznej lub paliw gazowych, należy na stronie głównej www.ure.gov.pl wybrać podstronę dla przedsiębiorstw energetycznych:

2. Na stronie, która się wówczas pojawi, należy kliknąć na pozycje zaznaczone na poniższym rysunku (aby wyświetlić taryfy dla paliw gazowych, należy wybrać: Rynki energii – Paliwa gazowe – Taryfy dla paliw gazowych):

Urząd Regulacji Energetyki

Oddziały Terenowe

Urząd Regulacji Energetyki

00-872 Warszawa, ul. Chłodna 64

Prezes	tel. 66-16-302 fax 66-16-300
Wiceprezes	tel. 66-16-202 fax 66-16-200
Dyrektor Generalny	tel. 66-16-102 fax 66-16-106
Gabinet Prezesa	tel. 66-16-315 fax 66-16-321
Departament Przedsiębiorstw Energetycznych	tel. 66-16-238 fax 66-16-319
Departament Taryf	tel. 66-16-210 fax 66-16-219
Departament Promowania Konkurencji	tel. 66-16-233 fax 66-16-225
Biuro Prawne	tel. 66-16-130 fax 66-16-134
Biuro Obsługi Urzędu	tel. 66-16-155 fax 66-16-177
Rzecznik Odbiorców Paliw i Energii	tel. 66-16-305 fax 66-16-225
Automatyczna infolinia o numerach telefonów	tel. 66-16-156